

NED. MAATSCHAPPIJ TOT BEVORDERING DER TANDHEELKUNDE

15DE JAARVERGADERING (20STE ALGEMEENE VERGADERING)
OP VRIJDAG 28 JUNI EN ZATERDAG 29 JUNI 1929
GEHOUDEN TE HAARLEM IN CAFE BRINKMAN,
GROOTE MARKT TE HAARLEM.

Vergadering van Vrijdagmiddag te half drie.

Voorzitter de Heer B. R. BAKKER.

1. *Openingsrede.*

De Voorzitter heet de aanwezigen welkom en memoreert dat de Maatschappij op 14 Februari j.l. haar derde lustrum heeft gevierd. Na drie lustra ziet men onder de aanwezige leden al differentiatie; men herkent de oudere collega's en ziet de jongere verschijnen. Spreker zal dit punt niet verder uitwerken, doch maakt een uitzondering voor collega Käyser, die ofschoon de zeventig voorbij, nimmer bij een Algemeene vergadering heeft gemankeerd, evenmin als bij een Hoofdbestuurs-vergadering gedurende al deze jaren. Helaas, heeft hij om gezondheidsredenen zich genoodzaakt gezien, dit actieve deel neer te leggen. Spreker verzoekt de vergadering, wanneer de Heer Käyser binnenkomt, door applaus te toonen, hoezeer men zijn tegenwoordigheid op prijs stelt.

Spreker brengt in herinnering de verliezen, die de Maatschappij in het afgelopen jaar heeft geleden door het overlijden der Heeren Herckenrath en L. van Hasselt, en verzoekt de aanwezigen ter herdenking dezer overledenen zich een oogenblik van hun zetels te verheffen. De aanwezigen geven aan dit verzoek van den Voorzitter gevolg.

Spreker legt er vervolgens de nadruk op, dat de leden wederom ter gemeenschappelijke beraadslaging van belangrijke onderwerpen zijn bijeen gekomen. Te beraadslagen wil zeggen: elkaar raad geven en na elkaar over en weer gehoord te hebben, trachten te komen tot een inzicht, dat zoo dicht mogelijk staat bij dat van de grootst mogelijke

meerderheid; algeheele unanimitieit zal waarschijnlijk nooit te bereiken zijn, maar het bestuur is overtuigd, dat besluiten, genomen door de kleinst mogelijke meerderheid, van vornherein foutief zijn. Deze Maatschappij moet slechts die besluiten nemen, waarvoor het overgrootste deel van de leden zonder bezwaar te vinden zal zijn. Het H.B. is daarbij geroepen, om leiding te geven, nooit om te regeeren. Spreker roept de aanwezigen op, om in een geest van collegialiteit en goede kameraadschap te komen tot besluiten die inderdaad mogen zijn in het belang der professie en verklaart de vergadering voor geopend (applaus).

2. *Lezing der Ingekomen Stukken en Notulen vorige Jaarvergadering.*

De Secretaris doet mededeeling dat ingekomen zijn:

1. de jaarverslagen van de
 - a. Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst.
 - b. Maatschappij tot bevordering der pharmacie.
 - c. Maatschappij voor diergeneeskunde.
2. Berichten van verhindering van de Heeren Smitt, Mulder en Mevr. Verschoor.
3. Verslag van de verificatie-commissie.

Deze mededeelingen worden voor kennisgeving aangenomen.

De voorzitter vraagt of een der leden voorlezing wenscht van de notulen der vorige algemeene vergadering of opmerkingen daaromtrent wil maken. Dit blijkt niet het geval te zijn, waarna ze worden goedgekeurd.

3. *Jaarverslag van den Secretaris.*

De secretaris leest het jaarverslag over het jaar 19228—19229 (zie Tijdschrift voor Tandheelkunde October 1929). De voorzitter geeft gelegenheid opmerkingen te maken, naar aanleiding van het jaarverslag.

De heer Blaauw informeert of de kwestie der ongevallen- en ziekteverzekering, waarvan in verband met de afdeeling Gelderland sprake is, door de Maatschappij is afgesloten, en vraagt als dit het geval is, waarom Gelderland dan nog een conferentie met het H.B. noodig had.

De heer *Holthaus* verzoekt om een kleine rectificatie ten aanzien van de omschrijving der grenzen van Overijssel waarbij alleen Meppel en Heerenveen worden genoemd. Spreker meent dat ook Coevorden en Hoogeveen er bij behooren. De Heer *Salomons* antwoordt dat meer de grenslijn is aangegeven.

De heer *van Eupen* heeft opgemerkt, dat in het verslag wordt gezegd, dat in het ziekenfonds-vraagstuk in de eertse plaats wordt gelet op de bevordering van de belangen van de tandheelkundige verzorging, terwijl pas in de tweede plaats de financieele kwestie komt, en vraagt, of dit niet in strijd is met de omschrijving van het doel in de statuten.

De heer *Nord* heeft onder de rapporten gemist dat der O. en E. Commissie. Daar ook verleden jaar niets van deze commissie is gehoord, informeert spreker of zij ontbonden is. Spreker meent verder, dat er alle aanleiding is, voort te bouwen op het rapport der commissie, dat door de Maatschappij is aangenomen en zou gaarne vernemen, wat ten opzichte van het Onderwijs door de Maatschappij is gedaan.

De heer *Parment* wenscht te rectificeren dat de twee moties van Gelderland niet waren gericht tot het H.B., maar één tot het H.B. en één tot den Voorzitter.

De *Voorzitter* antwoordt den heer *Blaauw* dat, op grond van meeningen, later in Gelderland gevormd, in die afdeeling twijfel is gerezen, of de gang van zaken na het afsluiten der verzekeringskwestie wel in het belang der leden was; besprekingen daarover zijn gehouden, zoodat behandeling op deze algemeene vergadering nog niet aan de orde kan zijn. Van de opmerking van den heer *Holthaus* is dankbaar kennis genomen. — Het bezwaar van den heer *van Eupen* zal ongetwijfeld bij bespreking van het ziekenfonds-vraagstuk ter tafel komen. — Tot den heer *Parment* maakt spreker de opmerking, dat beide moties van Gelderland waren gericht tot het H.B. Beleefdheidshalve heeft men van die, waarin van den voorzitter sprake was, een afschrift aan dien functionaris gezonden.

Ten aanzien van het onderwijs kan medegedeeld worden, dat de wenschen van de Maatschappij, geformuleerd in het rapport der O.

en E. commissie, ter kennis van de regeering gebracht zijn. De speeches tijdens de viering van het 50-jarig bestaan van het tandheelkundig onderwijs hebben de Regeering aanleiding gegeven bij de curatoren, dus via dezen bij lectoren, te informeerden, of er reden was voor critiek. Besprekingen tusschen lectoren en faculteit zijn aan den gang, zoodat op dit oogenblik geen verdere mededeelingen kunnen worden gedaan.

De heer Nord betoogt dat de Maatschappij als zoodanig niet met de lectoren, doch met de O. en E. commissie heeft te maken, en handhaaft zijn meening ten opzichte waarvan spreker zijn standpunt zoeven uiteenzette. De vraag is n.l. wat deze commissie van de Maatschappij doet. — De Voorzitter vindt het verklaarbaar, dat, gezien haar eindrapport, de commissie als zoodanig niets doet. Wellicht verdient het aanbeveling, dat de Maatschappij zich opnieuw wendt tot den Minister om hem te herinneren aan het ingezonden adres, waarin verzocht werd, aan de verlangens inzake het onderwijs tegemoet te komen.

De heer Nord zegt, dat daarvoor de commissie eerst diende te weten wat er gaande is, en vraagt waarom de commissie niet bij elkaar gekomen is. Op zijn vraag of de heer Sanders als lid dier commissie wellicht in staat is, iets mede te deelen, verklaart de Heer J. Sanders Ez., dat de commissie hem geen opdracht heeft verstrekt, namens haar te rapporteeren. — Hierop stelt de heer Nord de vraag, of er geen reden is, om de commissie te verzoeken meer diligent te zijn. — De Voorzitter is van meening, dat deze aansporing dan tot het H.B. moet zijn gericht, en oordeelt dat de commissie zijn inziens vrij uit gaat.

De heer Nord erkent, dat het op den weg van het H.B. had gelegen, eerst naar het rapport der commissie te informeerden. — De Voorzitter antwoordt, dat het niet informeerden psychologisch een gevolg hiervan is, dat de voorzitter uit anderen hoofde wist, wat er met het onderwijs gaande was. Het H.B. erkent echter, dat het die vraag aan de commissie had kunnen stellen. (De heer Käyser komt ter vergadering en wordt door krachtig en langdurig handgeklap verwelkomd). De heer Nord blijft bij zijn meening, dat er een vraag dient uit te gaan naar de commissie, ten aanzien van haar

jaarverslag. — De heer J. Sanders Ez. onderstreept dit denkbeeld, doch vindt, dat deze zaak geheel afgescheiden moet blijven van de belangen die de Commissie voor 5 of 6 jaar onder het oog heeft gezien. De afwikkeling dier aangelegenheid behoort bij het H.B. — De Voorzitter zegt, dat het H.B. of de voorzitter de bestaande vacature allereerst zal aanvullen, en zou derhalve hiervoor in aanmerking willen brengen, den heer Nord (applaus). Op de desbetreffende vraag van den Voorzitter verklaart de heer Nord deze benoeming in beraad te willen houden. De Voorzitter verklaart dat in elk geval zal worden gezorgd, dat het volgende jaar de commissie zwart op wit een jaarverslag uitbrengt.

Als de heer Berkenbosch Berends verzoekt de kwestie der polis even te mogen toelichten, verzoekt de voorzitter hem, dit niet in deze instantie te doen, doch af te wachten of hiervoor nog een gelegenheid wordt gevonden.

De heer Nord, thans komende tot bespreking van het algemeen beleid van het H.B., meent, dat de centralisatie gelukkige gevolgen heeft gehad voor de werkwijze in de Maatschappij. Het H.B. dient daarbij als contact tusschen D.B. en de afdelingen. Het is de vraag of het noodig is, dat voor dit contact meer dan één lid per afdeling in het H.B. moet zitting hebben. Spreker vraagt zich af, of de centralisatie echter niet te ver is doorgevoerd, en of het D.B. niet is geworden een lichaam bestaande uit een klein aantal mannen, die het geheele werk van de Maatschappij verrichten. Z.i. is het D.B. daardoor met werk overladen, zoodat het de algeheele leiding wel eens zou kunnen ontgaan. Het zou daarom in het belang der Maatschappij zijn, indien het D.B. het leidend lichaam was, maar het werk meer over commissies werd verdeeld, welke scherp gecontroleerd werden, zoodat kwesties als deze niet aan zijn aandacht ontsnappen, en het werk over de geheele linie in het oog zou worden gehouden.

De heer van Andel merkt op, dat de notulen van de H.B. vergadering, als afgedrukt op blz. 513 van het laatste Tijdschrift, door verschillende onjuistheden hem persoonlijk buitengewoon onaangenaam hebben getroffen. Hij vraagt zich af, welk belang het heeft, zulke mededeelingen in het Tijdschrift op te nemen.

De Voorzitter, de sprekers beantwoordend, geeft namens het H.B. toe, dat de thans geconstateerde centralisatie zal moeten worden gevolgd door een periode, waarin de door den heer Nord aangegeven werkwijze zal moeten worden verwezenlijkt. Dit is reeds bij het H.B. overwogen. Blijkens de begrooting heeft het hoofdbestuur reeds financiële maatregelen in verband hiermede getroffen. — Wat de opmerking aangaat van den heer van Andel, verzoekt hij dezen zijn bezwaren schriftelijk aan den secretaris van het H.B. mede te deelen. Blijken de bezwaren juist, dan zal rectificatie in het eerstvolgende tijdschrift worden opgenomen. Op een vraag van den heer Sanders of het verslag van het H.B. en van het D.B. in het tijdschrift moet worden beschouwd, als notulen waarvoor het H.B. verantwoordelijk is, antwoordt de Voorzitter, dat dit niet doenlijk is, daar zij uitsluitend dienen, om na te slaan wat besloten en in het H.B. besproken is, om aldus de leden op de hoogte te houden.

Spreker dankt vervolgens den secretaris voor de moeite, die hij zich gegeven heeft voor het jaarverslag, en betuigt hem ook overigens dank voor den grooten ijver en toewijding, die hij het geheele jaar in het belang der Maatschappij heeft betoond (applaus).

Het jaarverslag wordt goedgekeurd.

4. *Jaarverslag penningmeester.*

De Penningmeester zegt, dat hij aan dit schriftelijk verslag verder niet veel heeft toe te voegen, maar gaarne bereid is desgewenscht nadere toelichtingen te verschaffen.

De Voorzitter vraagt wie naar aanleiding van het jaarverslag van den penningmeester het woord verlangt.

De heer J. Sanders Ez. informeert naar de waarde van de fondsen, waarop de heer Verhoeven antwoordt, dat deze tegen het nominaal-bedrag zijn opgenomen. Deze verschillen op dit oogenblik weinig van de werkelijke waarde.

De heer Göttlich brengt in herinnering de toezegging door den penningmeester op de vorige algemeene vergadering gedaan, om in het vervolg een balans in te leveren, welke hij niet bij de stukken heeft kunnen vinden.

De heer Verhoeven vreest, dat het niet overzichtelijk zou zijn, indien hij de balans in zijn geheel afdruckte, nadat de boekhouding door de verificatie-commissie was gecontroleerd en in orde bevonden.

De heer Göttlich kan voor dit jaar met de gegevens genoegen nemen, maar zou gaarne zien, dat aan de toezegging van den penningmeester in volgende jaren gevolg zou worden gegeven.

De heer Paërl is het met den penningmeester eens, dat het niet wenschelijk is alle specificaties van de balans in het Tijdschrift op te nemen en zou, indien een besluit tot publicatie is genomen, willen voorstellen dit te herroepen.

Op een vraag van den heer Henry verklaart de heer Verhoeven, dat er vroeger besloten is, alle onkosten van het Steunorgaan door de Maatschappij te doen dragen. Verleden jaar is besloten een vaste post daarvoor uit te trekken. Het Steunorgaan moest zien daarmede rond te komen.

De heer Käyser vindt het eveneens onnoodig de balans te publiceeren, men zou anders de verificatiecommissie kunnen missen.

De heer Visser bestrijdt de meening alsof het publiceeren van een balans ten doel zou hebben, den penningmeester sterker te controleeren. Reeds het feit, dat in het overzicht in het Tijdschrift de fondsen à pari zijn opgenomen, duidt er op, dat het geen balans is, waarin immers de schulden en bezittingen van een vereeniging of een N.V. moeten zijn opgesomd. Spreker's vraag verleden jaar om een balans te publiceeren, werd gesteld met het oog op de toekomst. Men zal zich n.l. in de toekomst rekenschap moeten geven of men het kapitaal zal uitgeven, of bewaren, om alleen van de rente bepaalde kosten te bestrijden. Dit kan alleen indien de verantwoording der bezittingen op verschillende fondsen-rekeningen geschiedt, zoodat aldus de bestemming wordt aangegeven.

De heer Verhoeven achtte bijlage 2 de meest overzichtelijke wijze, om den stand van geldmiddelen aan de leden kenbaar te maken.

Op voorstel van den Voorzitter wordt besloten, gehoord de wenschen van de vergadering en de uitspraak van den heer Visser,

dat het D. B. zich nader beraadt over den vorm van deze publicatie.

5. *Verlag van de Verificatie-commissie en benoeming van een Verificatie-commissie voor het loopende jaar.*

Na voorlezing van het verslag van de verificatiecommissie, die de boeken van den penningmeester heeft nagezien en in orde bevonden, wordt besloten den penningmeester voor het gevoerde beheer over het loopende jaar te déchargeeren.

De Voorzitter dankt de commissie voor haar bemoeiingen en den penningmeester voor zijn goede zorgen. (applaus).

Tot leden der nieuwe verificatiecommissie worden gekozen de heeren Griffijn (R'dam), Huisinga, en Kranenburg.

6. *Behandeling van de begrooting voor het vereenigingsjaar 1929—1930.*

De Voorzitter deelt op de reeds eerder gestelde vraag van den heer Henry mede, dat in een vorige vergadering een opmerking is gemaakt omtrent de kosten in verband met het Steunorgaan en dat in overleg met, en na goedkeuring door zijn secretaris-penningmeester het bedrag zooveel is verlaagd.

De heer Henry meent, dat wanneer iemand een post ambieert een toelage niet noodig is.

De Voorzitter is van oordeel, dat ingeval iemand, die reeds veel van zijn arbeidskracht aan de Maatschappij geeft, ook nog het Steunorgaan keurig verzorgt, een bedrag van f 100.— voor een hulpkracht, die hij daarbij gebruikt, niet overdreven is.

De heer Henry vreest dat hierin een begin is van het salarieeren van functies, welke vrees de Voorzitter niet deelt.

De heer Visser deelt mede, dat voor de werkzaamheden van het Steunorgaan drukwerk, papier, kaarten, incassokosten, e.d. moeten worden betaald, en natuurlijk is voor de werkzaamheden een administratieve kracht noodig. Oorspronkelijk zou de Maatschappij alles betalen, maar omdat dit te hoog kon loopen, viel daarover te praten. In het D. B. werd vervolgens overeengekomen dat met f 100.— kon worden volstaan. De rest zou spreker zelf betalen. Wenscht de ver-

gadering ook deze f 100 niet te betalen, dan diene men een motie in — spreker neemt aan, dat deze niet zal worden aangenomen — welke aanneming tot gevolg zou hebben, dat de kosten noodwendig in mindering moeten komen van de contributie, samengebracht om noodlijdende collega's te steunen.

Onder applaus van de vergadering protesteert de heer Käyser tegen het feit, dat de secretaris van het Steunorgaan uit eigen middelen de onkosten zou moeten betalen.

De heer Henry wijst er op, dat de penningmeester van het H. B. evenmin vergoeding krijg.

De heer Bruske verzoekt den heer Henry het Steunorgaan te willen beschouwen als iedere andere commissie die een zeker crediet heeft om de kosten van haar werkzaamheden te bestrijden. Bovendien zou in dit geval het Steunorgaan zelf met de onkosten worden belast. Spreker, voorzitter van het Steunorgaan, weet hoeveel werk op de schouders van den secretaris rust en meent dat het niet aangaat hem ook nog de kosten daarvoor te laten betalen.

De Voorzitter wekt de aanwezigen, die nog geen lid zijn van het Steunorgaan, op, om lid te worden, waarop een 13-tal aanwezigen zich als nieuwe leden bij den heer Visser opgeven.

De heer Sanders is van oordeel dat de aangeroeerde kwestie in deze vergadering niet verder behoeft besproken te worden en dat het cijfer van f 100 zonder meer kan blijven staan, al ware het alleen bij wijze van demonstratie dat de Maatschappij zich iets van het Steunorgaan aantrekt.

De Voorzitter is het hiermede eens, en zou thans niet in een principieele beschouwing van het geval of der details willen treden. Hij geeft in overweging de begroting, die toch immers voor 1 jaar geldt, vast te stellen en niet incidenteel hierbij een besluit van algemeene strekking te nemen.

De heer Käyser weet niet of een opvolger van den heer Visser bereid is op gelijke wijze te handelen, als deze.

De heer Paërl stelt voor, dat de werkelijke administratieve-kosten worden gedeclareerd. Aldus blijft buiten beschouwing of het een functionaris al dan niet convenieert de kosten te dragen.

De Voorzitter ontraadt namens het D. B. dit voorstel. Door middel van handen opsteken wordt het voorstel-Paerl verworpen. De begroting voor het jaar 1929—1930 wordt vervolgens ongewijzigd, goedgekeurd.

9. Stichtingsacte Steunorgaan.

De Voorzitter deelt mede dat deze ingewikkelde juridische aangelegenheid is behandeld in overleg met den juridisch-adviseur en een notaris. Deze laatste geeft in overweging in deze vergadering uitsluitend het volgende voorstel aan te nemen.

„de algemeene vergadering van de Ned. Mij., tot Bevordering van „tandheelkunde gehouden op 28 Juni 1929

„overwegende dat het bedrag van f 5000 voor het Steunorgaan thans

„is bijeen gebracht en derhalve het stamkapitaal is verkregen,

„besluit dit kapitaal voortaan als een zelfstandige stichting te be-

„schouwen en

„draagt het H. B. op alle maatregelen te nemen die noodig zijn, om

„de rechtspersoonlijkheid dezer stichting te verwezenlijken”.

De juridisch adviseur gaat hiermede accoord, om welke reden spreker voorstelt, om het bedoelde besluit te nemen en de verdere technische uitwerking over te laten aan de deskundigen. Op de vraag van den heer van Eupen of de afgedrukte stichtingsacte nog eenige beteekenis heeft, antwoordt de heer Visser dat deze acte notarieel moet worden gepasseerd om tot de stichting te komen.

Overeenkomstig het voorstel van den Voorzitter wordt zonder hoofdelijke stemming met algemeene stemmen aldus besloten.

De heer van Eupen meent op enkele onjuistheden te moeten wijzen. In art. 6 staat niets vermeld omtrent de rente. Het laatste lid van dit artikel is niet geheel in overeenstemming met art. 18 sub. A.

De heer Visser merkt op, dat de commissie van beheer aangeeft, hoe het geld moet worden belegd, terwijl de besturende commissie aan dit besluit uitvoering geeft.

De heer Van Eupen heeft zich afgevraagd, of 't niet goed zou zijn ten einde den schijn te vermijden, om te bepalen, dat elk van de 3 leden een vasten plaatsvervanger heeft.

De heer Visser antwoordt, dat men in dit geval voor het feit kan komen te staan, dat ook de plaatsvervanger verhinderd is en men dan niet weet, wie dan in de plaats moet treden.

De Voorzitter merkt nog op, dat de juridisch-adviseur en de secretaris-penningmeester de geheele stichtingsacte nogmaals zullen nagaan.

De heer Visser wijst er op, dat in tegenstelling met vroeger thans een bepaling is opgenomen, waarbij de algemeene vergadering het recht krijgt, een andere volgorde aan te geven in het rooster van aftreden.

De heer Van Hasselt stelt den juridisch-adviseur de vraag, of de vorm van deze stichting invloed heeft op de successie-rechten in geval van legaten en erfstellingen.

De heer Mr. Nord-Thomson antwoordt, dat de gekozen vorm de meest voordeelige daarvoor is. De stichtingsacte wordt vervolgens goedgekeurd en het D. B. gemachtigd, in overleg met de deskundigen, zoo noodig redactiewijzigingen aan te brengen.

8. *Verkiezing van drie leden en drie plaatsvervangende leden van den Raad van Beroep.*

De heer Nord vraagt of deze nieuwe Raad van Beroep ook het college is, dat optreedt wanneer de nieuwe tuchtwet in werking treedt.

De Voorzitter antwoordt, dat deze nieuwe raad daarmede niets te maken heeft.

In verband met de nieuwe bepaling van de statuten, waarop binnenkort de Koninklijke Goedkeuring zal worden ontvangen, ontspint zich omtrent de benoeming van nieuwe leden een discussie, aan het slot waarvan de heer Sanders voorstelt, de behandeling nog even aan te houden, opdat de leden zich eerst kunnen beraden. De Voorzitter houdt de behandeling van dit punt vervolgens aan, en stelt aan de orde:

10. *Voorstel van het H. B. om van de leden, die van het Incasso-Bureau gebruik wenschen te maken, een jaarlijksche contributie te heffen van f 10.00.*

De heer Berkenbosch Berends stelt de vraag, met ingang van welken datum de contributie moet worden betaald.

De Voorzitter verklaart, dat het D. B. daarvoor adviseert 1 Juli

De heer Lourens Bosch informeert, of het gevolg van de voorgestelde maatregelen niet zal zijn, dat de collega's naar een willekeurig ander bureau zullen gaan.

De Voorzitter deelt die vrees niet, integendeel, beschouwt de tegenwoordige methode schadelijk.

De heer Käyser zou het beter vinden in plaats van een jaarlijksche contributie het percentage van de vordering dat men den heer Mr. Nord Thomson moet betalen te verhoogen. Men zou dan ook een gedeelte moeten betalen voor vorderingen die niet binnen komen.

De heer Van Hove brengt in herinnering dat de Kamer van Koophandel in Arnhem zeer recent zich heeft beijverd om de procedure bij het innen van kleine vorderingen te bespoedigen. Van vele zijden is hieraan adhesie betuigd, en spreker had verwacht dat ook de Maatschappij deze actie zou hebben gesteund. (De heer Salomons merkt op, dat de Maatschappij adhesie heeft betuigd.) Spreker beveelt aan om niet het denkbeeld van den heer Käyser te volgen, maar liever de voorgestelde contributie te betalen, dan weten de leden dat de zaak in goede handen is.

De Voorzitter deelt als het gevoelen van den juridisch-adviseur mede, dat de kwestie waarop de heer van Hove doelt, wel eens jaren slepend kan blijven. Komt de wet tot stand, dan kan ze bijdragen tot vlottere afwerking door een incasso-bureau.

Spreker kan niet instemmen met het denkbeeld van den heer Käyser, daar dit heel wat meer onkosten zou geven. Door middel van handen opsteken wordt het voorstel van het hoofdbestuur aangenomen.

Hierna doet de Voorzitter ter vermindering van misverstand de vergadering opmerken, dat geen lid der Maatschappij verplicht is contributie te betalen. Het innen der contributie voor het incassobureau zal vermoedelijk via den penningmeester loopen.

Mevrouw Staal vraagt, of vorderingen in andere plaatsen niet tot verhooging van kosten zullen leiden, indien Mr. Nord Thomson voor de inning een procureur in die andere plaatsen moet stellen. Spreekster vreest voor teleurstelling.

De Voorzitter merkt op, dat Mevr. Staal zich vergist en dat de procedure via Leiden niet duurder is.

11. *Mededeeling over huisvesting Bibliotheek.*

De heer Salomons doet verslag van de pogingen, die zijn aangewend om de bibliotheek te huisvesten. De universiteitsbibliotheek in Utrecht berichtte geen belangstelling ervoor te hebben, daar de meeste boekwerken er reeds aanwezig zijn. De heer Kattenburg en spreker hebben een conferentie gehad met den bibliothecaris van de U. B. te Amsterdam; deze stelde de volgende voorwaarden:

1. De bibliotheek moet voor 30 jaar worden afgestaan, omdat het catalogiseeren groote kosten medebrengt en dus een korte termijn niet gewenscht is. 2. De aanschaffingskosten blijven voor rekening van de Maatschappij. 3. De onderhoudskosten eveneens.

De catalogus zou door de U. B. worden gedrukt en separaten zouden tegen den kostenden prijs aan de leden worden verstrekt. De administratiekosten zijn nihil, daar verzending voor rekening van de U. B. geschiedt, waartegenover staat, dat elk willekeurig belangstellende van de boeken gebruik kan maken. De bibliothecaris stelde voorts den eisch, dat de boekwerken in behoorlijk gebonden staat zouden worden gebracht.

Het H. B. meent, dat een termijn van 30 jaar te lang is; men kan niet weten of men intusschen een eigen tandheelkundig huis zou krijgen, waarin ook een bibliotheek. Overigens blijven de kosten gelijk aan die van thans, alleen krijgt men tegen redelijke voorwaarde een catalogus, ofschoon daarvoor misschien het T. v. T. te hulp zou kunnen komen. Het binden der boeken zou aanzienlijke kosten medebrengen. Gezien het geringe gebruik dat van de bibliotheek wordt gemaakt, meende het H. B. niet te moeten ingaan op

de voorwaarden van de U. B. te Amsterdam, doch gelegenheid te moeten zoeken de bibliotheek bij een collega onder te brengen.

De heer Nord heeft een onderhoud gehad met den directeur van het tandheelkundig instituut te Utrecht, die mededeelde grooten prijs te stellen op het bezit der bibliotheek van de Mij., naast de eigen bibliotheek en die van John Tomes. Utrecht als tandheelkundig centrum bij uitnemendheid is als plaats voor de bibliotheek het meest gewenscht. Spr. beveelt dit denkbeeld aan.

De heer Kattenburg verklaart als lid der Bibliotheek-Commissie dat huisvesting der bibliotheek bij een collega aan huis te veroordeelen is, hoe sympathiek het aanbod van den heer Visser ook is, en ontraadt aanneming van het voorstel. Of de bibliotheek in Utrecht of in Amsterdam wordt ondergebracht is onverschillig en spr. begrijpt niet waarom het H. B. zich tegen de voorwaarden van de U. B. te Amsterdam verzet.

Spr. vindt het jammer, dat het H. B. het niet de moeite waard heeft geacht een der leden van de Bibl. Comm. bij de bespreking in het H. B. uit te noodigen; een groot deel der discussie had dan thans achterwege kunnen blijven. Tegen den termijn van 30 jaar kan geen bezwaar bestaan, omdat de Mij. zeker wel zoo lang zal bestaan. Bovendien is de bibliotheek bij de U. B. veiliger dan bij een collega. Verder bestaat er een kans, dat er in Amsterdam ook een tandheelkundig instituut komt, terwijl hier nog geen tandheelkundige werken in de U. B. te vinden zijn; wel in Utrecht. Het onderhoud zal geen honderden guldens kosten en met drie à vier honderd gulden per jaar is al veel te bereiken; eenige abonnementen op belangrijke tandheelkundige tijdschriften kosten niet veel geld. Zelfs al kost het meer, dan moet de Mij. zich daardoor niet laten terughouden. De Mij. v. Gen. en die voor Pharmacie kunnen met hun bibliotheken bij de U. B. ook voor den dag komen.

De heer De Jonge-Cohen onderstreept het betoog van den heer Kattenburg en wil rekening houden met de mogelijkheid, dat er na zekeren tijd een tandh. inst. in Amsterdam wordt gevestigd. Spr. informeert verder naar den catalogus en naar het restant der boekerij van het Genootschap.

De heer Schutte Jr. zou reeds het maken van een catalogus zeer verdienstelijk werk vinden en acht centralisatie in Utrecht of in Amsterdam gewenscht. Spr. is tegen huisvesting der bibl. bij een collega. Ten slotte geeft spr. in overweging aan collega's, die tijdschriften refereeren, om de afgewerkte jaargangen aan de bibliotheek over te dragen.

De Voorzitter merkt op, dat de mededeeling van den directeur v.h. Tandh. Inst. aan den heer Nord moet gedaan zijn na de officieele onderhandelingen met het H. B., omdat het resultaat daarvan was, dat Utrecht de bibliotheek niet wenschte te aanvaarden, daar de meeste boeken er reeds aanwezig waren, de bibliotheek te veel plaatsruimte zou vergen en alleen als aanvulling zou kunnen dienen t. w. doordien men met behulp der duplicaten ruiling kon verkrijgen. — Spr. voelt niet veel voor een eigen bibliotheek der Mij.; is zij goed ingericht dan kost zij meer dan een paar honderd gulden per jaar, zooals spr. uit eigen ervaring is gebleken, mede omdat men voortdurend nieuwe handboeken moet koopen. Het meest voelt spr. er voor om de bibliotheek aan Amsterdam cadeau te geven als daar een instituut wordt gevestigd, want het instandhouden daarvan is een taak der universiteit, niet van de Mij. Het huisvesten bij een collega beschouwe men dus als voorloopige maatregel. Vergelijking met andere maatschappijen gaat niet op, omdat daar ook het aantal leden een rol speelt. Spr. ontraadt het nemen van een bepaald besluit, doch adviseert het H. B. eenige vrijheid te laten, eventueel om onder nadere goedkeuring der vergadering de bibliotheek aan de U. B. Amsterdam af te staan.

De heer Nord is het eens, dat de Mij. niet zelf een bibliotheek behoeft te hebben, doch wel er aan kan meewerken, dat ergens b.v. in Utrecht een goede bibl. wordt ingericht. Wil men daar van duplicaten gebruik maken voor ruiling, tant mieux. Het bedrag, dat de Mij. voteert voor de bibl. zou aan het instituut kunnen worden afgestaan, om de zaak beter te doen slagen. Ook voor de Ver. v. Ned. Tandartsen is een belang hierbij betrokken, evenals voor de studenten. Men bereikt meer aldus, dan door te wachten tot Amsterdam een eigen instituut zal hebben. Spr. stelt voor het voorstel aan te houden en het H. B. uit te noodigen na overweging een nieuw voorstel te doen aan een volgende algemeene vergadering dan wel het H. B. volmacht te geven naar bevind van zaken te handelen.

De heer Kattenburg deelt mede, dat een catalogus — doch slechts in 2 exemplaren — bestaat. Voor het laten maken van meer exemplaren kon spr. geen steun vinden. Spr. heeft geen bezwaar tegen het voorstel-Nord om het H. B. te verzoeken de zaak nog eens te overwegen, doch zou wenschen dat de Bibl. Comm. daarbij werd gehoord.

De heer Van Andel zou het een ideale oplossing vinden, indien de Bibliotheek naar de U. B. te Utrecht ging — misschien stelt men daar niet den eisch van 30 jaar — en het Museum naar het Tandh. Instituut.

De heer Loeb is het eens, dat het bibliotheekwezen uit de Mij. verwijderd moet blijven, doch dat de Mij. wel het initiatief tot stichting en onderbrenging kan nemen.

De heer De Jonge-Cohen oppert het denkbeeld de bestaande catalogus door het T. v. T. in 12 afleveringen te doen drukken.

De Voorzitter merkt op, dat, indien de Mij. een catalogus liet maken en spoedig daarna bij aanbidding aan een U. B. opnieuw zou moeten worden gecatalogiseerd, de kosten verloren zouden zijn. Het voorstel in zake een catalogus kan dus blijven liggen tot een beslissing omtrent de huisvesting is genomen. — Wordt de bibl. in eigendom aan het Tandh. Inst. aangeboden, dan zal wellicht een enkel bezwaar vervallen o.a. het niet kunnen ruilen van duplicaten; bij overdracht in eigendom is dit wèl mogelijk. De plaats van huisvesting: Utrecht of Amsterdam, is geen Maatschappij-belang, wèl dat beide een goede bibliotheek hebben als in beide een instituut bestaat.

De heer Kayser stelt voor de bibliotheek aan een U. B. of een wetenschappelijke vereeniging cadeau te geven, doch de beslissing daarover tot een volgend jaar aan te houden.

De Voorzitter vraagt of de vergadering goed kan vinden de bibl. in bruikleen af te staan aan Utrecht met de bepaling, dat duplicaten vervreemd of geruild mogen worden.

De heer Nord stelt als motie van orde voor, dat de Mij. wenscht dat zoo spoedig mogelijk een oplossing wordt gezocht, dat ergens

een goede tandheelkundige bibliotheek komt en dat het H. B. alle maatregelen neemt, die daartoe kunnen meewerken.

De Voorzitter wijst erop, dat het H. B. geen eigendommen der Mij. mag vervreemden zonder goedkeuring van de alg. verg., terwijl de heer Sanders het niet eens is met de redactie der motie. Om te voorkomen, dat een besluit wordt genomen, waarvan men de strekking niet kan overzien en dat men later weer moet intrekken, zou spr. eerst gelegenheid willen hebben in de pauze de bewoordingen rustig onder het oog te zien.

De Voorzitter stelt voor om het D. B. op te dragen na hervatting van de vergadering met een nauwkeurig geformuleerd voorstel te komen.

De heer De Beer verzoekt daarbij ook onder het oog te zien de tijdelijke huisvesting, terwijl de heer Bruske aanbeveelt met de meening van de bestaande commissie rekening te houden en om eerst het volgende jaar, na behoorlijke voorbereiding, een besluit te nemen.

De vergadering gaat accoord met het voorstel van den voorzitter. De besprekingen worden geschorst tot des avonds 8 uur.

VERGADERING VAN VRIJDAGAVOND 8 UUR.

De Voorzitter heropent de vergadering en deelt mede, dat het D. B. en de Bibliotheek-Commissie voorstellen om de bestaande bibliotheek te schenken aan de Gemeente Amsterdam ter plaatsing in de U. B., met de bepaling, dat die schenking bij oprichting van een tandheelkundig onderwijsinstituut in beheer zal worden gegeven aan deze instelling. Daaraan sluit een voorstel, dat de Maatschappij zich verbindt om, tot het tijdstip, waarop een tandheelkundig instituut zal zijn gesticht, een jaarlijksche bijdrage af te staan tot instandhouding van de bibliotheek — want Amsterdam zou tot op dat oogenblik weinig belang daarbij hebben. Voor vaststelling van het bedrag zou overleg met de U. B. van Amsterdam noodig zijn. Spr. ziet geen mogelijkheid een denkbeeld van den heer De Beer — mogelijkheid tot plaatsing in een evt. op te richten „tandartsenhuis” —

in het voorstel te verwerken; men zou de bibliotheek dan moeten terugvragen. Spr. meent, dat men zich met het ingediende voorstel niet tot de U. B. maar direct tot het Gemeentebestuur moet wenden.

De heer Van H o e v e vindt het absurd, dat in een klein land twee tandheelkundige bibliotheken zouden worden ingericht; dat beteekent versnippering en daarom verdient Utrecht, als bakermat der tandheelkunde in Nederland en omdat daar een instituut bestaat, de voorkeur.

De heer B l a a u w geeft samenwerking in overweging met de Vereniging van Nederlandsche Tandartsen en het Genootschap, om gezamenlijk een goed georganiseerde bibliotheek tot stand te brengen, hetzij in Utrecht of in Amsterdam.

De heer V a n E u p e n maakt bezwaar tegen het voorstel van het D. B., omdat indien de oprichting uitblijft, men ten eeuwigden dage aan de verplichte bijdrage gebonden is.

De heer L o e b zou in verband met de onzekerheid van het stichten van een tweede instituut, in het voorstel een beperking willen opnemen en een termijn van zeg 10 jaar willen vaststellen.

De heer K a y s e r is voorstander van schenken aan een U. B., maar dan zonder verdere onkosten voor de Mij.

De heer V i s s e r adviseert dat de Mij. zich alleen uitspreekt, dat schenken aan een U. B. (Amsterdam of Utrecht) wenschelijk is. Het nemen van een beslissing aan welke U. B. en wanneer heeft dan niet zoo'n haast.

De heer J. S a n d e r s Ez. ondersteunt dit; men behoeft dan voorloopig de beslissende stap nog niet te doen. Men vergenoege zich het eigendom der Mij. dit jaar nog te bewaren.

Hiertegenover dringt de heer K a t t e n b u r g op een directe beslissing aan, omdat men anders steeds voortgaat met uitstellen.

De V o o r z i t t e r stelt vast, dat er belangrijke groepen in de professie zijn, die een tweede instituut op tal van gronden gewenscht

achten. Derhalve gaat het standpunt van den heer Van Hoeve: één centrale bibliotheek, niet op, omdat bij de totstandkoming het 2e instituut als noodzakelijk onderdeel een bibliotheek moet hebben. Spr. is het eens met den heer Kattenburg, dat nu eindelijk een beslissing moet worden genomen.

De heer Van Hoeve handhaaft zijn meening om liever één complete bibliotheek in Utrecht te hebben, dan twee incomplete. Wordt later een 2e instituut opgericht — dit is immers onzeker — dan moet Amsterdam zich naast deze luxe ook nog de luxe van een goede bibliotheek permitteeren.

De heer Backer Dirks is van oordeel, dat een beslissing niet zooveel haast heeft, dat zij juist in deze vergadering moet worden genomen en bepleit derhalve uitstel.

Het voorstel om de beslissing nog uit te stellen wordt in stemming gebracht en aangenomen.

8. *Verkiezing van drie leden en drie plaatsvervangende leden van den Raad van Beroep.*

De heeren Parmet, Snethlage en Berkenbosch Berends vormen het stembureau en deelen als uitslag van de eerste stemming mede, dat de heeren Holthaus en Switters resp. met 60 en 52 van 70 geldige stemmen zijn gekozen. De tweede stemming heeft tot resultaat, dat de heer J. Sanders Ez. met 44 van de 87 geldige stemmen wordt gekozen.

Als plaatsvervangende leden worden vervolgens gekozen de heeren Pitsch, Buisman en P. Kocken, resp. met 66, 80 en 78 van de 87 uitgebrachte geldige stemmen.

Op de vraag van den voorzitter verklaren de gekozenen, voorzoover aanwezig, hun benoeming te aanvaarden.

7. *Rapporten.*

a. commissie schooltandverzorging. — Aangehouden.

b. commissie tot beheer van het Steunorgaan.

De heer Visser deelt mede, dat het aantal leden na het afdrucken van het verslag met 25 is toegenomen, dus thans 203 bedraagt. Blijkens dit verslag is de financieele positie sterker geworden en

mag de commissie niet ontevreden zijn. Slechts in één geval werd steun gevraagd, waarvoor het Steunorgaan f 1000 reserveerde. Het is nog niet zeker, of dit noodig zal zijn. Spr. doet uitkomen, dat indien meer aanvragen zouden komen, de middelen niet toereikend zijn en wekt de leden daarom krachtig op onder de collega's te propageeren, dat zij zich bij het Steunorgaan aansluiten.

Spr. brengt een woord van dank aan Mev. De Beer—Van Essen, correspondenten van het Steunorgaan, die jubilerende collega's tot een extra bijdrage heeft aangemoedigd, Mej. Snuif uit Rotterdam, die 20 nieuwe leden heeft gewonnen en den heer Rozendaal uit Deventer, die 12 nieuwe leden aan het aantal heeft toegevoegd. Spr. hoopt, dat ook de andere correspondenten dit jaar vele nieuwe leden zullen winnen, en geeft op verzoek van den heer Berman nogmaals een uitvoerige uiteenzetting van de werking en het doel van het Steunorgaan.

De Voorzitter dankt de commissie van beheer voor de zorg, die zij aan het Steunorgaan besteedde. (applaus). Het verslag wordt goedgekeurd.

c. bibliotheek- en museumcommissie.

Goedgekeurd.

d. de afgevaardigde naar het algemeen bestuur van het T. v. T.

De heer Sanders verwijst naar het gedrukte verslag en voegt daaraan enkele punten toe (besproken in later gehouden vergadering).

1e. Ontslagaanvraag van den hoofdredacteur. Algemeen is daarover teleurstelling uitgesproken en de hoop geuit, dat de hoofdredacteur daarop zal terugkomen.

2e. is ter sprake gekomen de wenschelijkheid om de financieele bijdragen der drie landelijke vereenigingen aan het T. v. T. eventueel op andere leest te schoeien.

3e. heeft de redactie haar ontstemming geuit over het gebrek aan medewerking door de Mij. in zake sociale kwesties (b.v. in de technikerskwestie).

De heer Berkenbosch Berends heeft in het T. v. T. een firmanaam aangetroffen, waarover Gelderland met het H. B. heeft gecorrespondeerd. In verband met de reputatie der daarin genoemde firma is het de vraag of een dergelijke aanbeveling, aan de leden

mag worden gedaan. Spr. heeft daarom eens naar bedoelde firma geïnformeerd en leest enkele dier informaties. De Voorzitter interrompeert hem evenwel met de verklaring, dat hij een dergelijke wijze van behandeling niet kan toelaten. Iets anders ware het indien de principieele vraag werd gesteld, of in 't algemeen het noemen van namen, zooals in bedoelde aanbeveling, al of niet moet worden toegestaan; volgens spr. is het beter in het geheel geen namen te noemen. Het ware juist geweest, indien Gelderland hare informaties eerst aan het H. B. had voorgelegd (applaus), want (en dit naar aanleiding eener interruptie van den heer Parmet) de alg. verg. is niet de plaats waar deze besproken moeten worden. De maatregelen, die als gevolg der informaties noodzakelijk zijn, kan het H. B. of de vergadering toch wel nemen.

De heer Parmet vraagt of de voorzitter er accoord mee kan gaan indien de informaties juist blijken, dat bedoelde naam niet meer in het T. v. T. voorkomt.

De Voorzitter antwoordt daarop, dat hij er accoord mee gaat, dat geen enkele naam meer genoemd wordt en zelfs verder gaat, n.l. dat indien de informaties juist blijken de relaties met een firma, die geen goede reputatie zou hebben, moeten worden verbroken.

De heer Berkenbosch zal de informaties aan het D. B. ter hand stellen, zoodat het D. B. de juistheid kan nagaan en een besluit kan nemen.

De Voorzitter komt terug op de mededeelingen van den heer Sanders en zegt dat de klacht over gebrek aan contact tusschen redactie en leiding der Mij. in de laatste H. B. vergadering is ter sprake gekomen naar aanleiding van een brief der afgevaardigden der Mij. in het T. v. T. Hoofd- en beheerend redacteur waren over dien gang van zaken verwonderd en dus is de vraag of thans een klacht moet worden behandeld of dat er een misverstand in het spel is, aangezien H. B. en redactie steeds contact hebben door de aanwezigheid van den hoofdredacteur op alle H. B. vergaderingen.

De heer Nord gelooft, dat hier een misverstand in het spel is en de zaak hier niet thuis hoort in dit stadium. De opmerkingen van

internen aard, die in het algemeen bestuur van het T. v. T. ter sprake komen, moeten niet in de alg. verg. der Mij. worden behandeld, doch moeten worden overgebracht aan de besturen der organisaties, die de onderwerpen dan zoo noodig op de alg. verg. brengen.

De heer T. Hoeksema geeft als de opinie van de Noordelijke afdeling te kennen, dat men het ongewenscht vindt, dat advertenties omtrent overname praktijk enz. zonder adressen of gegevens in het T. v. T. voorkomen, daar de Mij. officieel een bemiddelingsbureau heeft. Zij behooren alleen te worden toegelaten als het bemiddelingsbureau erin betrokken is. Spr. verzoekt een uitspraak van de vergadering.

De heer Nord rekent dit eveneens tot de vragen, die op een alg. verg. niet thuis hooren. Zulk een vraag moet gericht worden tot den secretaris van de Vereen. T. v. T.

De Voorzitter acht het organisatorisch juist, dat men zich met soortgelijke vragen tot den secretaris van de Ver. T. v. T. wendt; wordt men niet bevredigd, dan moeten de leden de gelegenheid hebben deze vragen in hun vereeniging ter sprake te brengen.

De heer Hoeksema meent, dat het hier de plaats is een Mij.-belang, als hoedanig hij deze zaak beschouwt, te bespreken.

Ook de heer J. Sanders Ez. is het niet met den heer Nord eens, dat een dusdanige kwestie hier niet besproken zou mogen worden, maar bij uitsluiting in de vergadering van 't T. v. T. Het T. v. T. is een groot Mij.-belang, dat gerust hier ter sprake mag komen en het is onredelijk een aanmerking te maken op de opmerking van den heer Hoeksema, die binnen redelijke perken bleef.

De heer Hoeksema gaat er mee accoord, dat zijn opmerking eerst tot den secretaris van de Ver. T. v. T. moet worden gericht.

De heer Van Hasselt wenscht te reageeren op de mededeeling van den heer Sanders, dat de hoofdredacteur ontslag heeft gevraagd. Ongeveer tegen de helft van elke maand haast elk lid zich om kennis te nemen van het T. v. T., speciaal van het artikel van den hoofd-

redacteur, omdat deze veelal uitspreekt wat er in de professie leeft. Met frischheid en opgewektheid vervult de hoofdredacteur al tien jaar zijn taak en stond hij op de bres voor professioneele belangen, zelfs al was het gevolg, dat zijn naam op verfoeilijke manier in de Tweede Kamer door het slijk werd gesleurd, in verband met de technikerskwestie. Het heeft spr. bedroefd, dat H. B. of D. B. niet daartegen hebben gereageerd, ofschoon de heer Nord te hoog staat om zich door uitingen als in de Kamer te laten ontmoedigen. Spr. gevoelt thans behoefte om uit te spreken op welke buitengewone wijze de hoofdredacteur zijn taak opvat; hij is altijd op zijn qui vive en met terzijdestelling van eenig persoonlijk belang schrijft hij en vindt hij den moed zoo noodig menschen en toestanden aan te vallen. Hier past derhalve een woord van hartelijken dank en hulde aan den hoofdredacteur en de mannen die hem steunen. (luide en lang aangehouden bijvalsbetuigingen).

De Voorzitter zegt, dat de heer Nord uit dit applaus blijkt hoezeer de Nederlandsche tandheekunde is gesteld op zijn leiding van het T. v. T. en dat dit voor hem een reden zal zijn te overwegen of hij zijn besluit wel zal volhouden. (krachtig applaus).

e. van de directrice van het bemiddelingsbureau voor waarneming en assistentie.

De Voorzitter dankt Mej. Dullemond voor de moeite, die zij zich heeft getroost. Het is waarlijk niet gemakkelijk in deze neutraal te blijven, zooals Mej. Dullemond heeft gedaan. (applaus).

f. van den directeur van het incasso-bureau.

Over rapporten e en f wordt verder geen discussie verlangd.

a. van de commissie voor schooltandverzorging.

De heer Berkenbosch Berends vraagt, waarom bij de plannen voor een gemeentelijke schooltandverzorging in Arnhem het D. B. of de voorzitter de commissie voor schooltandverzorging is voorbijgegaan.

Toen het bestuur der Arnheemsche Tandh. Ver. voor veertien dagen een conferentie had met den wethouder en den directeur van den G. G. D. in Arnhem werd de meening van den voorzitter tegenover die der aanwezige collega's uitgespeeld.

De Voorzitter zet uiteen, dat de Mij. 2 rapporten der commissie voor schooltandverzorging heeft aangenomen. Het 3e rapport, dat nog niet is aangenomen, kan dus aan een buitenstaander nog geen materiaal verstrekken, wel het 1e en het 2e. Er bestond nu geen reden de autoriteiten naar de commissie te verwijzen, omdat deze een commissie van advies aan het H. B. is, welk H. B. volgens de geldende opvatting het contact tusschen Mij. en autoriteiten onderhoudt.

De heer Berkenbosch Berends is van meening, dat indien de commissie hierin gekend was, zij betere inlichtingen aan het gemeentebestuur had kunnen geven en er niet zoo'n dwaas rapport was verschenen, waartegen de Arnh. T. V. is opgekomen. Geen enkele Arnhemsche collega zou er aan gedacht hebben op de voorwaarden, genoemd in het stuk aan den Raad, in te gaan. Het 3e rapport is wel ter kennisneming gestuurd, maar daarvan is in het rapport geen gebruik gemaakt om het preadvies van B. en W. te veranderen. Spr. meent, dat hier een onjuist standpunt is ingenomen, waarvan de Arnhemsche collega's de wrange vruchten zullen plukken.

De Voorzitter wijst op art. 17 van de Statuten, dat voorschrijft dat alleen het H. B. bij autoriteiten requestreert. Dit om te voorkomen, dat van andere zijde een afwijkende meening wordt gepropageerd. Weliswaar heeft de Mij. met requestreeren door de Arnh. T. V. niets te maken, maar even consequent heeft de Mij. dan ook niets met de meening van die Arnh. T. V. te maken, doch met de afdeling Gelderland, die vóórdat zij zou requestreeren, zeker met het H. B. overleg zou hebben gepleegd.

De heer J. Sanders is het daarmee niet eens en vindt, dat wanneer de Arnh. T. V. op deze wijze optreedt, de alg. verg. is gedwongen maatregelen daartegen te nemen. (Stemmen: Zeer juist!)

De Voorzitter zet vervolgens de toedracht uiteen. De directeur van den G. G. D. wendt zich tot den voorzitter der Mij. in verband met de voorbereiding van een schooltandartsendienst; hem worden rapporten I en II verstrekt, waarna hij een rapport maakt en B. en W. een voorstel doet. Volgens het D. B. zou aanneming daarvan een groote vooruitgang beduiden ten opzichte der school-

tandheelkunde en is het niet de taak der Mij. daarop te gaan critiseeren, al zou de Mij. de dienst anders willen hebben ingericht. Vandaar dat het D. B. adhaesie heeft betuigd. In den loop der tijden kan nog wel verbetering worden aangebracht. Het D. B. treft in dezen geen blaam.

De heer Lokker vraagt of het niet wenschelijk is, dat in zulke gevallen collega's ter plaatse weten wat besproken is, hetgeen de Voorzitter in het algemeen toegeeft.

De heer Berkenbosch Berends is van oordeel, dat men niet van een aangename samenwerking kan spreken, als de voorzitter de zaak in Arnhem bespreekt en de Arnhemsche collega's er niet in kent. Gelukkig hebben zij de meest mogelijke medewerking van de commissie voor schooltandverzorging ondervonden; daarzonder zouden de Arnh. collega's er zeker ingevlogen zijn.

De Voorzitter is overtuigd, dat deze opmerking ware voorkomen, indien de afd. Gelderland den voorgeschreven weg had gevolgd en op grond van hetgeen er aan de hand was, overleg had gepleegd met de leiding der Mij. Dat was een verzuim van Gelderland, zooals in nog enkele gevallen kon worden geconstateerd. Het bestuur der afd. behoort te bedenken hoe men in een behoorlijke organisatie optreedt.

De heer Nord betwijfelt of het juist is, dat Gelderland haar vraag in de alg. verg. ter sprake brengt, nadat zij die zaak in het H. B. heeft besproken. De plaats om zulk een geschil uit te maken is in het H. B.; vindt men daar geen oplossing, dan kan men 'ter algemeene vergadering komen. Maar op deze wijze wordt de stemming hier dermate vertroebeld, dat een behoorlijke werkwijze in de Mij. volslagen onmogelijk wordt gemaakt. De wijze, waarop Gelderland heeft gemeend tegen den voorzitter der Mij. te moeten handelen, treft niet diens persoon, maar de Mij. en komt niet te pas; het zou funest zijn, als niet zoo krachtig mogelijk daartegen stelling werd genomen. Den Gelderschen collega's, die veel voor de Mij. doen, kan men veel vergeven, maar de vergadering moet hun duidelijk maken, dat de Mij. voor een dergelijk niet te qualificeeren optreden gespaard wenschte te blijven. (applaus).

De heer Sanders vindt na hetgeen de voorzitter heeft gezegd een verdere uitspraak niet noodig. Alleen blijkt het, dat in de organisatie der Mij. fouten schuilen, ofschoon de vergadering niet kan uitmaken waar zij schuilen. Ongetwijfeld is hetgeen in Arnhem gebeurd, voor de collega's ter plaatse niet prettig, maar wat daartoe aanleiding heeft gegeven weet de vergadering niet en zij moet daarop hier niet ingaan. Weliswaar is de Mij. door en door gezond, maar de groei der Mij. wordt tegengehouden, wanneer hogere en lagere colleges der Mij. met elkaar in botsing komen. Men beseffe vóór alles, dat de Nederlandsche tandheekkunde één opinie heeft, want het eenige resultaat van verschil van opinie naar buiten is, dat de autoriteiten zullen zeggen, dat men met de tandheekkunde geen zaken kan doen — wat al vaak genoeg is gehoord. In het optreden naar buiten zij eenheid, vooral bij belangrijke sociale aangelegenheden, zelfs al mogen sommige collega's persoonlijk zich niet met een bepaalde opinie kunnen vereenigen. (applaus).

De heer Van Andel wenscht als rapporteur voor schooltandverzorging nog eenige opheldering te geven. B. en W. van Arnhem deden den Raad een voorstel vergezeld van een preadvies, zich beroepende op rapporten I en II van de Mij. De Arnhemsche collega's lazen dít in de courant, konden zich daarmee niet vereenigen en verzochten om uitstel van behandeling om hun bezwaren kenbaar te maken. Zij vroegen daarna aan de Commissie voor Schooltandverzorging om advies. Spreker zet daarna uitvoerig uiteen op welke wijze hij gemeend heeft de Arnh. Tandheek. Vereeniging van advies te moeten dienen, en zegt niet in te zien daarmee ook maar eenigszins onjuist gehandeld te hebben.

Spr. wijst er vervolgens op, dat in het bewuste stuk der Arnh. collega's uitdrukkelijk staat, dat de Mij. zich nog niet heeft uitgesproken omtrent het vraagstuk der mondverzorgsters.

Het is volgens spr. ten eenenmale onjuist, dat in Arnhem een officieel stuk van de Mij. aan den Raad is gestuurd, nog wel geëteekend door den functionaris c.q. spr., die het grievend vindt dat dit aldus in het T. v. T. wordt vermeld, zonder daarvan van te voren kennis te kunnen nemen om zich te verdedigen. Dat dit in het H. B. zoo is begrepen blijkt uit de opmerking van den hoofdredacteur op de vorige bladzijde, dat de commissie voor schooltandverzorging hiermede haar bevoegdheid is te buiten gegaan. Spr. zou het geappre-

cieerd hebben, indien men hem van te voren naar de juistheid daarvan had gevraagd.

De heer J. Sanders Ez. is overtuigd, dat de aandacht waarmee de vergadering dit uitvoerig betoog heeft aangehoord voor den heer Van Andel getuigenis aflegt van het groote belang dat de alg. verg. aan schooltandverzorging hecht en van het respect voor den ijver en toewijding der commissie. Doch hoe uitvoerig deze zaak ook is toegelicht, de vergadering kan niet geacht worden absoluut op de hoogte te zijn van de zaak waar het om gaat. De conclusie kan evenals straks alleen weer zijn, dat er fouten zijn gemaakt — in het midden blijft waar en door wie — maar overigens geeft spr. in overweging om, in wefken zin dan ook, geen uitspraak te geven, daar dit tot onverwachte gevolgen aanleiding kan geven. Laat de vrucht van deze discussie alleen zijn, dat men zich voorneemt voortaan die fouten te vermijden. Den collega's, om wie het hier gaat, beoogden alleen het belang waarvoor zij stonden te dienen en wanneer er in de toekomst een minder stroef contact en meer overleg tusschen de verschillende organen der Mij. bestaat kunnen die fouten wel vermeden worden. Spr. doet een beroep op alle betrokkenen in deze geen verdere uitspraak te verlangen. Bij het voortzetten dezer discussie is geen Mij.-belang betrokken. In dien geest dient spr. een motie van orde in. (aplaus).

De Voorzitter kan zich bij dit betoog aansluiten. In deze instantie kan de vergadering geen uitvoerige detaillering volgen. Spr. onderschrijft ook de woorden van lof aan het adres van den heer Van Andel, waarvan het D. B. in zijn schrijven van 25 April ook reeds blijk gaf (o.a. „voor welk knap werk” — doel en werkwijze der schooltandverzorging — „het U hartelijk dankt”) en voelt er niets voor, om in deze vergadering uit te maken wie verantwoordelijk is voor gemaakte fouten. Hier is alleen gebleken, dat organisatorische fouten zijn gemaakt en deze zaak is aanleiding geweest voor de vraag of de werkwijze der Mij. niet minder gecentraliseerd moet zijn dan in de afgelopen jaren. De zaak in details uitzoeken, kan men beter in kleinen kring, met den heer Van Andel. Zijn er onjuistheden gepubliceerd, dan zullen die op dezelfde wijze publiekelijk worden gerectificeerd.

De heer Holthaus doet uitkomen, dat door de motie van orde aan een der partijen geen recht zou worden gedaan. Spr. geeft toe, dat de Geldersche collega's organisatorische fouten hebben gemaakt, maar de leiding der Mij. heeft met die collega's te weinig voeling gehouden. Ook dit laatste moet hier uitgesproken worden.

De Voorzitter is overtuigd, dat ook de leiding fouten heeft gemaakt. Maar over en weer zijn dit fouten, die niet met opzet zijn gebeurd.

De heer Parmet is het eens, dat wrijving en gevoeligheden moeten worden vermeden, maar vraagt, of men zich ingeval van een geschil met het D. B., waarin geen oplossing wordt verkregen, niet tot de algemeene vergadering mag wenden. Men wenscht toch een uitspraak tot in hoogste instantie.

De Voorzitter antwoordt, dat indien een zaak niet wordt opgehelderd men een goed geformuleerde klacht bij een algemeene vergadering zou kunnen indienen.

De motie van orde van den heer Sanders wordt vervolgens aangenomen. De discussie over 7a wordt voortgezet.

De heer Paërl merkt op, dat de C. T. V. slechts een keer heeft vergaderd en dat men den indruk krijgt, dat dit een dood lichaam is. Spr. vraagt of het de bedoeling is de commissie al dan niet daadwerkelijk te laten voortbestaan of terug te keeren tot speciale commissies.

De Voorzitter antwoordt, dat de C. T. V. zal vergaderen als daartoe aanleiding is. Alleen als het niet noodig is, slaat men den schakel over.

Rapport 7a wordt daarna goedgekeurd.

De vergadering wordt geschorst tot den volgenden morgen 9 uur.

VERGADERING VAN ZATERDAGOGHTEND 9 UUR.

De Voorzitter heropent de vergadering.

De heer Kayser krijgt, alvorens de discussies worden voortgezet, het woord en verklaart dankbaar te zijn voor de hartelijke begroeting van gistermiddag. Spr. dankt ook den voorzitter, die door zijn woorden daartoe aanleiding heeft gegeven. (applaus).

12. *Concept Huishoudelijk Reglement.*

De heer J. Sanders Ez. vraagt of het begrip: „plaats waar de practijk is gevestigd” als redelijk vaststaand kan worden beschouwd. (art. 2). — In art. 15 wordt verder voorgeschreven, dat de candidaten eerst op een voordracht kunnen worden geplaatst, nadat zij zich bereid hebben verklaard de functie eventueel te zullen aanvaarden. Daaruit zou volgen, dat het H. B. of het D. B. zulk een verklaring voor zich zou moeten zien. — Spr. verzoekt meer gelijkvormigheid te betrachten bij het aanduiden van functionarissen, zoodat niet den eenen keer wordt gesproken van 2en secretaris-penningmeester, dan weer van penningmeester-secretaris enz., terwijl overal dezelfde functionaris is bedoeld. Ook andere minder fraaie formuleringen zouden moeten worden herzien. — Ten slotte begrijpt spr. niet goed de laatste alinea van art. 33.

De heer Salomons verduidelijkt, dat hier zitdagen elders worden bedoeld. Iemand in Amsterdam gevestigd, met een zitdag in het Gooi, is op het oogenblik, dat hij daar practiseert onderworpen aan de bepalingen van Utrecht.

De heer Berkenbosch Berends betoogt ten aanzien van art. 2, dat niemand beter dan de afdeeling over een candidaat-lid kan oordeelen, waarom Gelderland zou wenschen, dat het artikel bleef zooals het was, of eraan werd toegevoegd, dat Hooger Beroep mogelijk is, wanneer een candidaat-lid wordt gedeballoteerd. — In art. 3 wenscht spr. de data 1 Mei en 1 Apr. te verwisselen.

De Voorzitter geeft het woord aan den heer Visser, om allereerst het belangrijke punt: hoe het lidmaatschap wordt verkregen, te behandelen.

De heer Visser stelt in het licht, dat de meest algemeene opvatting is, dat de Mij. moet zijn de groote organisatie van den tandheelkundigen stand in Nederland, waarin alle inzichten tot hun recht komen en die voor de vakbelangen in het algemeen optreedt. Men mag er dus geen selectie-gezelschap van maken, doch moet trachten zooveel mogelijk collega's daarin te vereenigen. Daarop berust art. 2, want hoe meer collega's lid zijn, hoe grooter kracht men naar buiten kan ontwikkelen, terwijl de Mij. invloed kan uitoefenen op iemand, die neiging heeft van de rechte baan af te wijken, indien deze lid is van de Mij. Met een buitenstaander zou dit onmogelijk zijn. Iemand, die pas afgestudeerd is heeft nog geen „tandheelkundig verleden”, waarop hij als lid zou kunnen worden geweigerd. Zoo iemand, al heeft hij gedurende zijn tandheelkundige opvoeding onder de meest ongunstige omstandigheden verkeerd, is nog niet verloren als de Mij. hem helpt op het rechte pad te blijven. In de tweede plaats wenscht de Mij. deze jonge collega's als lid, opdat zij niet als zij ouder zijn en een „tandheelkundig verleden” hebben, buiten de organisatie staan.

Om praktische redenen is een termijn van 6 maanden gesteld, want niet ieder afgestudeerde weet direct of hij lid zal worden en dus moet er een redelijke termijn zijn. Wordt deze bepaling aanvaard, dan vervalt elke reden tot ballotage dier pas afgestudeerden, want misdragen zij zich, dan kunnen zij geroyeerd worden; en kandidaten die daartoe een sterke neiging vertoonen kan te verstaan worden gegeven het lidmaatschap niet aan te vragen. Daarom is ook het systeem om hen uit te noodigen niet aanvaard, want dan zou men hen als lid moeten aannemen. Het 2e lid van art. b geeft gelegenheid die collega's, die men niet als lid wenscht, te deballoteeren op grond van hun tandheelkundige antecendenten, en wel in de afdeeling, omdat zij daar bekend zijn. Er moet beroep op de alg. verg. mogelijk zijn, omdat men in de eerste plaats lid is van de Mij. en niet van een afdeeling.

De heer Salomons voegt hieraan toe, dat pas afgestudeerden vaak nog niet weten waar zij zich zullen vestigen; zij kunnen zich dus moeilijk tot een afdeeling wenden om lid te worden en vandaar dat aanmelding bij den H. B.-secretaris moet geschieden. Den jongen collega's zal een brochure worden toegestuurd, waarin de wensche-lijkheid en de voordeelen van het lidmaatschap zijn uiteengezet. Wan-

neer zij terstond in het Maatschappij-verband worden gebracht bezwijken zij niet zoo licht voor de verleiding, waaraan pas afgestudeerden door allerlei aanbiedingen bloot staan.

De heer Sanders vestigt de aandacht op het hooger beroep aan het eind van art. 2a en vindt het niet sierlijk voor een dergelijke onbelangrijke aangelegenheid hooger beroep op de algemeene vergadering open te stellen. Spr. zou die laatste instantie dus wenschen te laten vervallen.

Mej. Avis stelt de vraag bij welke afdeling iemand wordt ingedeeld, die nog niet is gevestigd.

Hierop antwoordt de Voorzitter dat zoo iemand nog niet wordt ingedeeld, doch alleen statutair wordt verbonden.

De heer Pesman verklaart zich tegen de bepaling, waarbij iemand alleen door aanmelding, zonder ballotage, lid kan worden.

De heer Blaauw meent eveneens, dat indien iemand die zich aanmeldt, zich aan minderwaardige handelingen heeft schuldig gemaakt, de afdeling het recht moet hebben hem te deballoteeren.

De Voorzitter deelt dit bezwaar niet, omdat zoo iemand nog weinig kwaad kan hebben uitgericht en er dan nog wel over gecorrespondeerd kan worden.

De heer Van Eupen stelt tegenover deze opmerking het geval, dat een afgestudeerde na 2 maanden een contract met een ziekenfonds sluit, tegen de voorwaarden van de Mij. ingaande, en na 4 maanden lid wensch'te worden. Er is geen bepaling, waarop men zoo iemand kan weigeren.

De Voorzitter werpt hiertegen op, dat hem dan aan het verstand wordt gebracht, dat hij onder de rechtsbepalingen der Mij. valt en dus last kan krijgen bij vernieuwing van het contract. Laat men zoo iemand vrij, dan is er heel geen kans, dat hij zich volgens de bepalingen der Mij. gedraagt.

De heer Van Hoeve adviseert, dat de secr. eerst bij een afdeling informeert alvorens hij een pas afgestudeerde aanschrijft.

De Voorzitter geeft te kennen, dat dit kan gebeuren zonder dat dit reglementair wordt vastgelegd; dat wordt te gecompliceerd.

De heer Visser zegt, dat indien de alg. verg. eventueel een termijn van 3 i.p.v. 6 maanden zou wenschen, daartegen geen bezwaar bestaat.

De Voorzitter geeft in overweging de bepaling ongewijzigd aan te nemen. Zoo noodig kan het Huish. Regl. zonder veel moeite worden gewijzigd.

De heer Sanders trekt zijn voorstel, om het hooger beroep (in het laatste lid van art. 2a) te laten vervallen, in.

Art. 2a wordt ongewijzigd goedgekeurd.

Bij art. 2b is de heer Parmet van oordeel, dat het recht van de afdelingen in zake deballotage te beperkt is en dat er nog een instantie van hooger beroep moet zijn n.l. de alg. vergadering.

Het blijkt, dat het D. B. tegen deze aanvulling geen bezwaar heeft. — Aldus aangevuld wordt art. 2b goedgekeurd.

Bij art. 6, laatste zin, in verband met art. 21 laatste zin, zegt de heer Berkenbosch Berends, dat bij staking van stemmen de voorzitter dikwijls in een moeilijke positie kan komen. Spr. zou daarom in art. 21 de voorziening bij staking van stemmen willen geregeld zien op dezelfde wijze als in art. 6.

De heer Sanders stelt voor, dat de gemaakte opmerkingen thans niet worden beantwoord, doch in aanmerking zullen worden genomen, wanneer de eindredactie wordt vastgesteld; men kan dan ook nog rekening houden met eventueel nog in te dienen schriftelijke opmerkingen. Van verder behandeling kan dan nu worden afgezien.

De Voorzitter voelt niet veel voor dit voorstel, omdat dit ook zou gelden voor opmerkingen, die andere leden dan de heer Sanders willen maken.

De heer Sanders trekt daarop zijn voorstel in.

De heer Van Eupen verzoekt in art. 4 te schrijven: beschrijvingsbrief met bijlagen. Het is gewenscht, dat de leden de bijlagen rustig kunnen bestudeeren. — In art. 15 staat niet opgenomen, dat de functionarissen herkiesbaar zijn, 'terwijl het in enkele andere artikelen wel staat. Dit is echter een kwestie van redactie. — De vraag rijst, of de bepaling omtrent geheimhouding in art. 16 niet te ver gaat. Is een geval in een stadium, dat geheimhouding gewenscht is, dan kan dit ook aan de prudentie van de H. B. leden worden overgelaten.

De heer Paërl zou in art. 10 willen lezen „haar jaarvergadering te houden voor of in de tweede helft van April”. Het voorschrift is anders te gebiedend.

De heer Visser beantwoordt enkele vragen. — Art. 15: den afdeelingen zal worden geadviseerd zich op de hoogte te stellen of een candidaat de functie eventueel zal aanvaarden. Een schriftelijke verklaring kan moeilijk worden geëischt. — De aanduiding „secretaris-penningmeester” enz. kan bij de eindredactie worden nagegaan. — Ten opzichte van de bepaling omtrent het lid zijn der afdeling waar men is gevestigd, kwam men in het D. B. niet tot een absolute meening. Het eene standpunt was, dat men lid moet zijn van de afdeling, waarin men werkzaam is, het andere, dat men het een collega gemakkelijk moet maken lid te zijn van een afdeling, waar hij zonder bezwaar de vergaderingen kan bijwonen, b.v. indien hij daar alleen zijn woonplaats heeft. Om moeilijkheden te voorkomen zal men geval voor geval beslissen. — De bepaling omtrent de staking van stemmen kan voor het D. B. vervallen, dat immers een klein college is, waarin men altijd naar een communis opinio streeft en waarin weinig wordt gestemd. Dat overigens de stem van den voorzitter de doorslag geeft, berust op het feit, dat hij de vertrouwensman is van de Mij. en dat zijn inzichten de Mij.-inzichten zullen zijn.

Besloten wordt de laatste zin van art. 21 te schrappen.

De heer Salomons ontraadt de wijziging door den heer Paërl voorgesteld in art. 10. Als de afdelingen zich houden aan de bepalingen van het reglement, dat zij in de 2e helft van April moeten vergaderen, dan is de datum van 1 Mei juist.

De heer Visser verklaart verder, dat ten opzichte van het tijdig toezenden der bijlagen, alleen bij het T. v. T. op spoed kan worden aangedrongen. — Het bezwaar in zake de herkiesbaarheid van functionarissen kan worden nagegaan. — Wat de geheimhouding betreft, deze legt het H. B. zich zelf op.

Op voorstel van den Voorzitter aanvaardt de vergadering het denkbeeld van den heer Sanders, om de eindrevisie aan het H. B. over te laten, daarbij rekening houdende met de gemaakte of schriftelijk in te dienen opmerkingen. Eerst als de wijziging der Statuten koninklijk is goedgekeurd, treedt dit H. R., zooals thans goedgekeurd door de alg. verg. in werking. — Dienovereenkomstig wordt besloten.

De Voorzitter dankt de commissie, die zich voor deze wijzigingen zooveel moeite heeft gegeven.

14. *Voorstel van de heeren J. S. Bruske en B. H. de Beer om financiële steun te verleen en aan de Hygiëne Commissie der F.D.I*

De heer Van Hasselt deelt mede, dat in de F. D. I. is besloten, dat in de verschillende landen pogingen zouden worden gedaan om subsidies te krijgen voor het werk der Hygiëne Commissie. De heeren Bruske en de Beer als leden der Hygiëne Commissie hebben daarom dit voorstel hier gedaan. Ook de heer Nord en spr. steunen zulk een voorstel en meenen, dat het goed zou zijn, indien de Mij. een voorbeeld gaf, ook aan andere landen. In de F. D. I. bestaat hiervoor een apart fonds, waarvan de grondslag is gelegd door den heer Eastman uit Rochester. Uit de rente van het kapitaal zullen de jaarlijksche kosten van de werkzaamheden der H. C. worden betaald. Thans is het kapitaal nog klein, maar wanneer daaraan telkens bedragen worden toegevoegd, kan dientengevolge meer worden gedaan. Mede uit naam van den heer Nord beveelt spr. aan, het voorstel aan te nemen.

De Voorzitter stelt voor het voorstel aan te nemen en bij aanvaarding het H. B. te machtigen de hoegrootheid van het bedrag in de H. B. vergadering vast te stellen.

De heer Nord zou het onjuist vinden, indien de Mij. een commissie der F. D. I. een jaarlijksch subsidie zou geven. De subsidie

moet dan aan de F. D. I. worden gegeven. Spr. zou daarom als amendement voorstellen om een bepaalde som ter beschikking te stellen van het Eastman Trustfonds van de Hygiëne Commissie der F. D. I., dan elk jaar opnieuw te overwegen of herhaling noodig is.

De heer Bruske zal dankbaar zijn voor hetgeen de vergadering toestaat, doch zou gaarne vóór de vergadering der F. D. I. in Augustus willen vernemen ongeveer welk bedrag beschikbaar wordt gesteld, teneinde daarvan bij wijze van voorbeeld mededeeling te kunnen doen,

De Voorzitter kan nog geen toezegging doen, doch zal trachten tijdig eenige mededeeling te doen.

Het aldus door den heer Nord geamendeerde voorstel wordt z.h.s. goedgekeurd, evenals dat van den voorzitter.

13. *Bespreking Rapport van de Commissie ad hoc over het Instituut „Mondverzorgsters”.*

De strekking van dit rapport wordt z. h. s. met algemeene stemmen goedgekeurd.

De Voorzitter dankt de samenstellers van het rapport, die met spoed en bekwaamheid dit rapport hebben samengesteld.

De heer Sanders vraagt of aan de aanneming consequenties zijn verbonden en zoo ja welke; zoo niet, mag dan het te werk stellen van mondverzorgsters buiten de schooltandverzorging niet meer door leden van de Mij. worden bevorderd.

De Voorzitter meent, dat de samenstellers van het rapport daarover wellicht een toelichting kunnen geven.

Hiermede is de heer Van Hasselt het niet eens, omdat het hier een commissie van advies ad hoc uit het H. B. betreft en de namen der samenstellers niet onder het rapport moesten voorkomen. De leider der vergadering is de woordvoerder van het H. B.

De Voorzitter geeft te kennen, dat het aannemen der strekking van het rapport niet beteekent het uitvaardigen van een pseudo-bindend-besluit. Het rapport disqualificeert niet een collega, die in zijn

praktijk een mondverzorgster als helpster wenscht te trainen, zoodat zij hem een stuk van het werk uit handen neemt; daarover heeft het H. B. zich niet beraden. Spr. zou adviseeren zich dat eerst te zien ontwikkelen.

De heer Sanders meent, dat uit de bewoordingen van het rapport duidelijk blijkt, dat de Mij. het te werk stellen van mondverzorgsters buiten de schooltandartsendienst niet mag bevorderen, zelfs moet tegengaan. Als het rapport dus zonder stemming wordt aangenomen, moet de Mij. weten, dat zij in haar geheel daarvoor staat.

De heer Backer Dirks meent als lid der advies-commissie, dat de heer Sanders juist is. De commissie heeft opzettelijk het vormen van een grensgebied, zooals bij de technikers al het geval was, in deze willen vermijden. De vraag of iemand geroyeerd zou moeten worden, als hij een mondverzorgster in zijn particuliere praktijk neemt, moet nader onder de oogen worden gezien. Men moet echter de consequentie aanvaarden van wat hier geschreven staat, dat de mondverzorgsters beperkt moeten blijven tot den schooltandartsendienst en dat dus de Mij. ongaarne ziet, dat zij in de privé praktijk worden gebezigd.

De heer Nord vindt het niet juist de zaak op zijn beloop te laten, doch zou wenschen dat het H. B. de zaak der mondverzorgsters overweegt en den leden een hint geeft, opdat men niet voor onaangenaamheden zal komen te staan als bij de technikers. Spr. vindt dat het laten werken op patienten door meisjes die geen opleiding hebben gehad, uitermate gevaarlijk kan zijn.

De heer Kattenburg acht het op dit oogenblik van meer gewicht na te gaan of die sterk uitgesproken zin in het rapport, dat mondverzorgsters alleen in schooltandklinieken mogen werken, moet worden gehandhaafd, omdat daarnaast nog staan klinieken van ziekenfondsen, van de Gemeente, klinieken voor minvermogenden etc., want dan zouden die alle zich moeten onthouden van het instituut mondverzorgsters. Spr. verzoekt een uitspraak der vergadering.

De heer Van Aandel brengt hulde aan de samenstellers van dit rapport en vraagt of bij de laatste conclusie van rapport I, aange-

nomen in 1925 n.l. „het systeem van Prof. Kantorowicz is voor ons het meest aan te bevelen” ook nog de aanvulling komt: „en met aanstelling van mondverzorgsters”. Er wordt n.l. propaganda gemaakt voor schooltandverzorging en dit zou dan mede kunnen worden afgedrukt.

De Voorzitter verklaart, dat het H. B. daaraan nog niet voldoende aandacht heeft geschonken, maar gelooft na aanneming van de strekking van het rapport, dat de vraag van den heer Van Andel thans bevestigend kan worden beantwoord. De reserve is opgeheven. De vraag of mondverzorgsters in de particuliere praktijk moeten worden toegelaten kan beter als afzonderlijk punt op de volgende algemeene vergadering worden beslist.

De heer Backer Dirks meent, dat door met het rapport mee te gaan, dit punt reeds uitgemaakt is.

De Voorzitter zou het gewenscht vinden de bedoelde alinea tusschen haakjes te zetten en opnieuw aan de volgende alg. verg. te onderwerpen.

De heer Sanders weet niet welke conclusies door het Congres voor Mondhygiene zullen worden getrokken, doch zou willen, dat de Mij. zich niet bindt aan eenige conclusie, die daar wordt genomen.

De Voorzitter betoogt, dat dat congres daartoe de bevoegdheid zou missen.

De heer Paerl verwacht, dat er dit jaar nog wel een afzonderlijke vergadering aan het kliniekwezen e.d. zal worden gewijd en dat bedoelde kwestie daarmee gemakkelijk tegelijk zou kunnen worden behandeld.

De Voorzitter kan daaromtrent geen toezegging doen.

De heer Schutte waarschuwt de Mij. tegen het inslaan van een verkeerden weg, en vreest dat men met de mondverzorgsters hetzelfde zal zien gebeuren als met de technikers, gezien de mentaliteit der Regeering.

Het rapport wordt, met de restrictie zooals uit de discussie is gebleken, door de alg. verg. aanvaard. (De restrictie betreft mondverzorgsters in de particuliere praktijk).

17. *Plaatsbepaling voor het houden van de volgende Jaarvergadering.*

De Voorzitter stelt namens het H. B. voor om Maastricht aan te wijzen.

De heer Nord stelt voor de keuze aan het H. B. over te laten maar daarbij vooral te letten op een goede vergaderlocaliteit.

Het voorstel van den heer Nord wordt z. h. s. aangenomen.

15. *Bespreking behandeling van „niet-particuliere-patiënten” en het Ziekenfondsvraagstuk, benevens*

16. *Voorstel van de afdeeling Noord Holland.*

De heer Nord vraagt of het de bedoeling is, de algemeene lijn te behandelen, of ook de incidenteele gevallen, die zich in de laatste jaren ten opzichte van het ziekenfondswezen hebben voorgedaan.

De Voorzitter zou de laatste alleen bij wijze van illustratie willen toelaten, niet om ze in discussie te brengen.

De heer Nord stelt voor den spreektijd te rantsoeneeren.

De Voorzitter vermoedt, dat de vergadering veel voor dit voorstel voelt. De besprekingen zullen een zeer oriënteerend karakter dragen en de vergadering kan overtuigd zijn, dat geen poging zal worden gedaan de discussies te smoren. Spr. zou echter eerst eenige inleidende woorden willen spreken.

Alvorens over het voorstel-Nord te beslissen, wordt besloten, dat de voorzitter een inleiding zal houden.

Voorzitter: Ik begin met te constateeren, dat inderdaad het vraagstuk van de behandeling van die patiënten, welke als regel niet particulier door ons worden behandeld, nog een vraagstuk is. Dit probleem omvat meer dan de behandeling van, wat wij tot nu toe hebben verstaan onder „ziekenfondspatiënten”. Ik zal van het geven

van cijfers afzien, omdat bij de voorbehandeling dezer zaak is gebleken, dat het noemen van cijfers zoo gemakkelijk misverstand kan wekken. Ook zonder die cijfers staat vast, dat in ons land, in het algemeen gesproken, tusschen de beide rubrieken, — waarvan de eerste wat men gewoonlijk de ziekenfondspatiënten noemt, omvat en de tweede in groszen und ganzen in de privé praktijk wordt gevonden — zich een rubriek van Nederlanders bevindt, die onder geen van beide kan worden gerangschikt. De pogingen om de ziekenfondspatiënten als zoodanig te helpen hebben tot op heden niet dat succes kunnen vinden, hetwelk wij misschien allen ons eenige jaren geleden daarvan voorstelden.

Ik vlecht hierbij even in, dat de Maatschappij een lichaam is, waarin twee geestesstroomingen, maar ook twee sociale stroomingen, zoowel in statuten als in verschillende besluiten en moties, tot uiting komen. Aan den eenen kant staat een strooming, die meent, dat deze Maatschappij er in de eerste en voornaamste plaats is om de tandheelkunde te bevorderen en goede tandheelkunde zooveel mogelijk te brengen bij alle patiënten, die daaraan behoefte hebben. Men zou, zonder onaangename bedoelingen, het woord overnemende van een collega, die in deze voordien een werkzaam aandeel heeft gehad, kunnen zeggen, dat dit is de strooming van de ethiek. Er is een andere strooming, die zegt, dat de Maatschappij in hoofdzaak vakorganisatie is, die moet zorgen, dat wij tandartsen van heden op een behoorlijke wijze worden gehonoreerd voor onze werkzaamheden. Dit is de strooming van „hoe-eet-ik”. Deze twee staan soms tegenover elkaar. Dat zij beide in de Maatschappij aanwezig zijn, daarvan getuigen de Statuten en b.v. de motie van den heer J. Sanders Ezn., aangenomen in Middelburg, n.l. waarom wij de onbevoegde uitoefening bestrijden t.w. niet om onze portemonnaie, maar in het belang van de volksgezondheid.

Ik laat in het midden welke van die beide stroomingen het zal moeten winnen: de strooming, die ik in 1917 heb verdedigd in Breda, dus de zuivere vakvereniging (alles wat wij doen z.a. schooltandverzorging, ziekenfondsbehandeling enz., trachten wij, Maatschappij te bereiken om den afzet van onze arbeidskracht zoo groot mogelijk te maken, terwijl de ethiek iers is, waarmede wij als Maatschappij niets hebben te maken, die kan ik als mensch thuis betrachten) — of de strooming, die de ethiek vooraan stelt, waarbij het gaat om het welzijn van de menschheid en men maar moet zien

hoe men aan de boterham komt. Zij zullen wel allebeide juist zijn en er moet naar een evenwichtstoestand tusschen beide worden gezocht.

De ziekenfondsbehandeling heeft tot nu toe niet geleid tot het resultaat, dat men er gaarne van gezien had. Daarom waarschijnlijk zijn de bestuurders, die belast waren met de uitvoering van hetgeen de Maatschappij wilde, telkens genoodzaakt geweest te schipperen bij het goedkeuren van contracten. Op meer dan een vergadering is er op gewezen, dat het D. B. te veel schipperde, te goedig was en strenger moet optreden. Het D. B. kwam tot de ervaring, dat men geen contract gesloten kreeg. Hoe dit zij, tegen dit systeem bleken belangrijke bezwaren te bestaan en zoekende naar de oorzaak, meende het H. B. te mogen zeggen, dat het kwam omdat de taak, die wij op onze schouders hebben veel te groot is. Wij zijn ons toen gaan oriënteren over de hoegrootheid van die taak en hebben gevraagd over hoeveel menschen het eigenlijk ging. Als gevolg daarvan is ontstaan een statistiek en een grafiek, waaruit misschien dit blijkt, dat de groep van eigenlijke ziekenfondspatiënten vijf of zesmaal zoo groot is als de groep die ligt tusschen de ziekenfondspatiënten en wat men mag aannemen te zijn de patiënten, die voor de particuliere praktijk in aanmerking komen. Er is gezegd, dat die groep, die zoo ontzaglijk veel duizenden telt en zelf financieel niet draagkrachtig is, kan — dit blijkt uit de praktijk — eenvoudig niet de fondsen opbrengen, die noodzakelijk zijn, om hun minimale behoorlijke tandheelkundige hulp te geven.

Overwogen is nu, of de Maatschappij, gezien het feit, dat zij zoo-veel van haar werkkraft, van haar energie, in welken vorm ook, ook in den vorm van financiën, besteedt aan een taak, die welhaast onvervulbaar lijkt, niet beter doet die taak in te krimpen en haar voornaamste bemoeiingen voorloopig beperkt tot die tusschenliggende groep, die in aantal een vijfde daarvan telt en die zelf veel meer kan bijdragen.

Wij gaan dus de massa ontleden, in de eerste plaats verticaal, naar hun inkomen. Wij maken daarbij gebruik van de belastingstatistiek, wetende dat deze niet absoluut juist is, maar tevens wetende, dat het ons niet zal gelukken, daar het den fiscus immers al niet gelukt, om het inkomen van patiënten nauwkeuriger te bepalen, dan die fiscus dit heeft gedaan. Men moet een groote indeeling hebben en die van de belasting is de eenige, die men zich kan verschaffen. Dit mag iets zijn van sociale beteekenis, maar er is ook nog een andere

indeeling gemaakt, die wij horizontaal laten loopen en die biologisch is. Wij hebben, als wij zeer volleig willen zijn:

- 1e. de niet-geborenen,
- 2e. een groep van 0 jaar tot den schoolplichtigen leeftijd,
- 3e. een groep gedurende den schoolplichtigen leeftijd tot 13 jaar.
- 4e. van 13 jaar tot den tijd waarop men gewoonlijk lid wordt van een ziekenfonds dus 16 of 17 jaar, in een andere sociale rubriek op een leeftijd, waarop de ouders het meer de moeite waard achten iets aan den jongen ten koste te leggen.

Men moet dus telkens in het oog vatten de inkomen-verdeeling en de biologische verdeeling. Daarnaast krijgt men uit den kring, dien het regardeert iemand boven de 16 jaar die als volwassen wordt beschouwd.

Logisch voortredeneerende zijn wij gaan vragen, welke hulp wij eventueel aan deze verschillende groepen, waarin wij die massa hebben ontleed, kunnen geven. Wij hebben dan genoemd **a** eerste hulp, dus pijn wegnemen, wat vaak uitloopt op extractie; **b**. saneering van het gebit, eenvoudige vulling, prohylaxe, eenvoudige tandvervangning, **c**. wat de tandheekunde als zoodanig kan geven, volledig.

Onze opvatting was nu deze. De rubriek, die valt in een inkomen-groep, die zoodanig is, dat zij zelfs geen fondslid kunnen zijn of althans niet zijn, of die de contributie er niet voor over hebben, is veel kleiner dan die welke daarop volgt en komt voor geen andere hulp in aanmerking dan voor voorloopige hulp **a**. Men moet goed begrijpen, dat het H. B. heel gaarne iedereen volmaakte tandheekundige hulp zou willen geven, uit menschelijk oogpunt; maar een andere kwestie is, of de Maatschappij die taak op zich kan nemen om dit te organiseren. Een verstandig mensch moet praktisch zijn en zeggen: als zij zelf geen sou kunnen geven, spijt ons dat — en kan zij het niet, dan heeft zij dat misschien aan zich zelf te wijten, maar dit staat er buiten — maar die groep, die sociaal niet zoo belangrijk is, zal om tal van redenen buiten de tandheekunde moeten vallen en moet tevreden zijn met hulp **a**.

Dan komt de saneering **b**, die wij hadden willen geven aan alle ziekenfondspatiënten, maar die onmogelijk is gebleken aan al die menschen te brengen. Dit zou de hulp moeten zijn waarvoor de groep tusschen de ziekenfondsen en de particuliere praktijk — ik laat in het midden waar de grens ligt, omdat zij sterk varieert in de verschillende plaatsen van ons land — in aanmerking komt. Daarbij

zou moeten komen in de eerste plaats hulp aan de biologische groep van 13—16 jaar, die al in de gelegenheid was van schooltandheelkunde te profiteren. Voor ons staat altijd vast, zoo vanzelf dat ik het niet zeg, dat schooltandheelkunde eeuwig en altijd vooraan moet gaan. Dat is sociaal gesproken zonder eenigen twijfel het belangrijkste, dat de Maatschappij moet doen en de eenige weg, die op den langen duur tot succes kan leiden. Waar die hulp er nu is, zou het jammer zijn als al dit werk te loor ging in de periode van het verlaten der school en het bereiken van een fonds of dergelijke. Dit is dus zeker een groep, die onze aandacht verdient. Daarbij komt dan misschien een deel als overheids personeel e.d., waarvoor op deze wijze gemakkelijk een gelegenheid zou kunnen worden geschapen. Tracht men dit praktisch uit te werken, dan spreekt het vanzelf, dat men meent, dat ook deze hulp zoo goedkoop mogelijk moet zijn; het bedrijf moet dus zoo rationeel mogelijk zijn. Het H. B. meent, dat in centra, die zich daarvoor leenen, de kliniekvorm voorloopig — nog niet gedetailleerd — de bedrijfsvorm is, het meest geschikt om rationeel te werken, tevens goedkoop en principieel en tandheelkundig juist te werken. Deze punten moet men goed vasthouden: als regel is thuis werken duurder en zeker minder controleerbaar of minder gemakkelijk systematisch vol te houden.

Is men zoover, dan komt men logisch tot de conclusie (als men aanneemt, dat het voorafgaande juist is en dat de Maatschappij de taak, zooals die op dit oogenblik is, niet aan kan) dat men die taak moet loslaten en aan die groep, die er tusschen in staat, al zijn krachten gaat besteden. Maar dat kan men alleen concludeeren aan de schrijftafel, want als men toch iets verder ziet, is het duidelijk, dat het loslaten van hetgeen op dit oogenblik is bereikt, hoe gebrekkig dit zij, dom zou zijn en ontoelaatbaar, zoowel tegenover de menschen, die een begin van hulp hebben ontvangen, als tegenover de collega's, die in dezen tak van dienst hun krachten hebben gegeven, daarin gedeeltelijk hun broodwinning vinden en zich aanzienlijke offers hebben getroost om te helpen bereiken wat de Maatschappij wilde. Men kan dus niet met een schoon gebaar zeggen, dat het zus of zoo moet, maar men zal, meen ik, al gemeenschappelijk Maatschappij-besturend, gemeenschappelijk moeten meedoen, helaas, aan schipper-politiek. Men zal moeten zeggen: dit of dat is mooi, maar wij moeten blijven staan in de realiteit; wij kunnen de ziekenfondsen niet loslaten en er moet praktisch wat gebeuren.

Wie moet nu de moeilijkheid, die zich voordoet, oplossen? Het H.B. erkent volmondig, dat het niet met een oplossing kon komen, die hemzelf zoodanig bevredigde, dat die aan U zou kunnen worden voorgelegd. Het H.B. meent, door concrete moeilijkheden, dat het daarvoor een paar krachtige aanwijzingen van Uw vergadering noodig heeft, waarin gezegd wordt: dit zal in het vervolg wel mogen en dat in elk geval niet, een paar richtlijnen — om dat ingeburgerde woord eens te gebruiken. Ik noem als zoodanig, dat ook werkelijk onder de oogen moet worden gezien of het systeem moet worden volgehouden, dat bijbetaling door de patienten ontoelaatbaar is, of inderdaad conserveerende hulp in dezen vorm b in de premie moet worden begrepen, of vrije tandartsenkeuze onvoorwaardelijk moet worden gehandhaafd, of bij ziekenfondsklinieken — dus niet de klinieken waarover ik zoo even sprak — de prothese in administratie kan en mag worden gegeven of dat dit ten eenenmale ontoelaatbaar is, dus dat op een contract met een dergelijke bepaling het fiat van de Mij. niet mag worden gegeven, of het wenschelijk zal zijn minima honoraria voor aan ziekenfonds werkenden in deze vergadering vast te stellen, althans door deze vergadering te doen vaststellen. Dit alles brengt het H.B. er toe, nadat het U in de afdeelingen heeft verzocht om aan de hand van een leidraad, die het H.B. had opgesteld en in het H.B. uitvoerig is besproken (waar men tot voorloopige overeenstemming was gekomen), dit vraagstuk te overwegen en nadat daartegen bezwaren zijn gerezen, ten deele veroorzaakt door een verkeerd begrijpen en ten deele ook werkelijke bezwaren, om thans tot U te zeggen: Het spijt ons, wij kunnen U op dit oogenblik geen oplossing geven. Wij zouden er het meest voor voelen U te verzoeken een commissie te benoemen, die eenerzijds zal bestaan uit tandartsen, die dag in dag uit praktisch in een ziekenfonds werken — de practici in deze — maar ook, met het oog op hetgeen ik in het begin zei, dat de Maatschappij een tweeledige taak heeft, anderzijds in die commissie door het H.B. te doen aanwijzen een aantal leden, die wij de theoretici zullen noemen, die in commissie de hoofden bij elkaar moeten steken om te komen tot een beter gefundeerd praeadvies dan wij ons hebben kunnen veroorlooven U te geven. Wij neenen U in overweging te moeten geven deze aangelegenheid op een bijzondere algemeene vergadering, die wij als regel zooveel mogelijk trachten te vermijden, aan de orde te stellen, opdat zeer à tête reposée dit uiterst belangrijke onderwerp goed onder de oogen kan worden gezien.

Ik voeg er aan toe, dat men reeds op dit oogenblik niet moet vergeten, dat het ten slotte niet alleen gaat om onze ethiek, zooals wij hier zijn als tandartsen, of om onze portemonnaie, maar dat het bovenal gaat om de ethiek en de portemonnaie van die tientallen die nog na ons komen. Tot aan het tijdstip van deze vergadering heeft Utrecht 52 nieuwe diploma's verleend; ik verwacht er vóór Kerstmis nog 50 bij. Vóór de volgende vergadering is Nederland dus nog 100 tandartsen rijker. En als niet in de eerste plaats op den voorgrond staat, dat de Maatschappij, met inachtneming van de beide stroomingen, daarboven heeft te zetten de verschaffing van behoorlijke arbeidsgelegenheid voor de groepen, die achter ons liggen, dan zal elke papieren regeling, die wij ontwerpen, een vodje papier blijken te zijn. Als dit niet in goede banen wordt geleid en er geen propaganda uitgaat voor de behoefte aan tandheelkundige hulp, zullen de groepen, die na ons komen, al onze voorschriften en ethiek aan hun laars lappen en kalm onze Maatschappij onder den voet loopen.

Deze buitengewone belangrijke punten meenden wij, dat niet zoo maar even beslist zouden kunnen worden. Vandaar dat wij in eerste instantie met een voorstel komen, om door U te laten aanwijzen een drietal collega's, van wie U veronderstelt, dat zij zullen zijn menschen, die alle dagen in dit werk staan en die tot de theoretici kunnen zeggen: dit of dat gaat niet, daarop loopt U vast enz. Wij moeten vooral van één ding doordrongen zijn n.l. dat juist vooral in deze geen besluit moet worden genomen door een van de beide groepen, wanneer niet een overweldigende meerderheid in de Maatschappij het daarmee eens is. Als op een of andere manier een idealistische of een realistische groep haar wensch zou doordrijven, dan zou dit het begin zijn van een ontbinding in de Maatschappij.

Dit is het verband, dat ik wilde leggen tusschen voorstel 15 en dat van de afdeling Noord-Holland, No. 16. Daartegen bestaan dezerzijds zulke ernstige bedenkingen, dat ik ook dit voorstel aan dezelfde commissie in studie zou willen geven, omdat ik meen, dat door het organiseeren van een dergelijke groep belanghebbenden zoo licht een stigma op hen wordt geladen, evengoed als op de „idealistische” groep ertegenover, en daardoor het begin van tweespalt in onze rijen zou worden gekweekt. (Krachtige en langdurige toejuichingen).

De heer Bruske brengt hulde aan den Voorzitter voor zijn

buitengewoon heldere toelichting; hij heeft de zaak belicht op een wijze zoo scherp als niemand deze heeft gezien. Inderdaad is het juist, dat de beide groepen door den voorzitter genoemd tot één meening moeten komen en spr. stelt nu als motie van orde voor, dat kennis zal worden genomen van de discussie en de inhoud dier discussie in handen van de te benoemen commissie wordt gesteld, die dan verder daarmee rekening houdend een beslissing kan nemen.

De heer Nord stelt voor eerst het punt omtrent het benoemen van een commissie, als door het H.B. voorgesteld, aan de orde te stellen en daarna verder te zien.

De heer Göttlich zou het voorstel tot benoeming van een commissie willen amendeeren n.l. de commissie uit te breiden met vertegenwoordigers van een 3e groep, die voornamelijk de patienten behandelen in de groep tusschen de ziekenfondsen en de particuliere praktijk.

De heer Sanders acht het na het helder en logisch betoog van den voorzitter, waarvoor hem hier hulde zij gebracht, niet praktisch om den tijd te rantsoeneeren, noch om tot sluiting van de discussie over te gaan. Het is evenmin noodig eerst een beslissing te nemen over het instellen der commissie, hetwelk beter kan plaats hebben als resultaat der discussies.

Spreker stelt voor de leiding van de vergadering met vertrouwen aan den voorzitter over te laten en de vergadering te verzoeken zich zooveel mogelijk te houden aan de lijnen, die door den voorzitter in zijn inleiding zijn uitgestippeld (applaus).

De Voorzitter dankt de sprekers voor hun vriendelijke woorden en voor het vertrouwen in de leiding. Vermoedelijk zal rantsoeneering niet noodig zijn, doch spr. voelt er wel voor eerst een commissie aan te wijzen.

De heer Bruske verzoekt stemming over zijn voorstel.

De heer Paerl meent dat dit nog niet mogelijk is, daar over een zoo principieel punt als het benoemen eener commissie nog niet voldoende is gesproken. — Ofschoon over een motie van orde in den

regel niet wordt gediscussieerd, is de Voorzitter wel bereid er even over te laten spreken.

De heer Paerl is van oordeel, dat men de leden vrij uit moet laten spreken, opdat de commissie zal weten, hoe de Mij. over het vraagstuk denkt. Om die reden zou spr. wenschen dat geen motie van orde meer werd toegelaten, doch dat men het onderwerp direct ging bespreken.

De Voorzitter zegt niet te kunnen beletten dat moties van orde worden ingediend.

Het voorstel van orde om in principe te besluiten een commissie te benoemen, wordt aangenomen.

De heer Loeb geeft in overweging de benoeming niet te doen plaats hebben door de vergadering, doch door het H.B.

De heer Norden zou iets over het vraagstuk willen zeggen, niet alleen voor zich zelf, maar mede namens een aantal Amsterdamsche collega's, en zou daarbij willen mededeelen welke bezwaren er in dien kring ten deze bestaan.

Spr. geeft vervolgens een uiteenzetting, naar aanleiding waarvan hij 3 stellingen poneert t.w.:

1. De tandheekkundige voorziening van Nederlanders met een zuiver inkomen van f 3000 tot f 5000 mag niet beschouwd worden als te zijn verwaarloosd. In de komende jaren zal Utrecht in steeds grooter mate tandartsen afleveren, die zich voor het vormen van hun praktijk naar deze groep te orienteeren hebben, zoodat voor de toekomst de tandheekkundige verzorging van deze groep voldoende gewaarborgd mag heeten .

2. De Maatschappij, van meening dat de tandheekkundige voorziening van Nederlanders met een zuiver inkomen van beneden f 3000 in de ziekenfondsen niet naar behooren geschiedt, noch ooit zal kunnen geschieden, neemt op zich, in dit euvel te voorzien, en wel door het stichten van groote klinieken, hetzij in eigendom, hetzij in technisch beheer der Maatschappij, welke klinieken dus in de plaats komen van de ziekenfonds-poliklinieken en bestemd zijn voor de behandeling van derzelver patienten.

3. Het verhoogen der welstandsgrens tot f 5000 zuiver inkomen zal tengevolge hebben het neerhalen van het vrije beroep tot het niveau van gedwongen loondienst onder supervisie van het Hoofdbestuur eener vereeniging van vrije tandartsen, tot tijd en wijle de Staat het heele zaakje kant en klaar kan overnemen.

Resumeerende stelt spr. de volgende motie voor:

„De Alg. Verg., met bijzondere belangstelling en waardeering kennis genomen hebbende van het rapport van het „Hoofdbestuur inzake tandheelk. hulp aan niet-particuliere „patienten, noodigt het H.B. uit, dat rapport alsnog ter nadere „bestudeering terug te nemen, rekening houdend met de in „de vergadering geuite wenschen en bezwaren, en gaat over „tot de orde van den dag.”

De Voorzitter vindt het ongewenscht, dat men op onvolledige gegevens een stuk opstelt en in de vergadering voorleest en te doen alsof er van de bestuurstafel geen woord is gesproken. Het beste is dus het stuk van den heer Norden te stellen in handen der te be-noemen commissie. Het verdient verder geen navolging, dat zich in een afdeling groepen ad hoc vormen, die officieus een woordvoerder naar de algemeene vergadering zenden. (applaus).

De heer Nord vraagt het woord over de orde en ter bekorting der discussie. De heer Norden oppert n.l. verschillende bezwaren tegen het standpunt van het hoofdbestuur, maar spr. begrijpt niet, dat de heer Norden niet tevens de oplossing geeft, die hij blijkbaar zelf voor het vraagstuk heeft gevonden en die spr. vindt in een circulaire gedateerd Mei 1929 afkomstig van de Coöperatieve Inkoop-combinatie „Ons Belang” te Amsterdam, welker leden de heer Norden bereid is tegen daarin genoemde gereduceerde tarieven tandheelkundige hulp te verleen. (Spr. leest de circulaire voor.) Spr. concludeert, dat die combinatie „Ons Belang” wellicht het belang van den heer Norden kan zijn, maar niet „ons” belang van de Mij. En als de heer Norden een illustratie had willen geven hoe juist het H.B.-voorstel is om de Mij. klinieken te laten oprichten, waar deze categorie behandeld wordt onder de supervisie van een aantal „ethici”, had hij geen betere proeve dan deze kunnen geven. (applaus).

De heer L o e b vraagt of de Mij. nooit contact heeft gezocht met de Federatie van Ziekenfondsen en verder of de botsing tusschen medici en tandartsen niet gebaseerd is op de welstandsgrens. De medici in Amsterdam zijn voornamelijk op fondspatiënten aangewezen en zij hebben dus belang bij veel inschrijvingen. Nu is er wel een controlecommissie, die op den welstand moet letten, maar daarin zit geen tandarts, terwijl dit volgens spr. toch wel gewenscht is. Spr. geeft nu in overweging, er op te letten, dat elke behandeling in de ziekenfondsen prima zij en dat daarnaast gelet wordt op de terugbestelling. Wanneer die termijn te lang is — want die termijn is eigenlijk niet ter beoordeeling van de tandartsen — en de ziekenfondsleden klagen daarover bij hun bestuur, dan volgt daaruit noodzakelijk, dat meer tandartsen moeten worden aangesteld.

De heer H o e k s e m a wijst op het feit, dat collega's soms tot lid eener commissie worden benoemd, zich veel opofferingen getroosten om een rapport samen te stellen, waarvan zij na indiening niets meer hooren, terwijl zij na eenige vergaderingen bemerken, dat er weer een commissie ad hoc is ingesteld. Dit acht spr. een verkeerde methode, waardoor niet met vrucht kan worden gewerkt.

Spr. is het eens, dat er iets in de Mij. verkeerd gaat. Het ingediende voorstel heeft alom beroering gewekt. Spr. had het gevoel dat het D. B. meer regeerde dan leiding gaf en hoorde van den voorzitter, dat dit toch niet de bedoeling was. Het zou nu gewenscht zijn, dat voorstellen door het bestuur in het vervolg zoodanig werden ingediend, dat er geen plaats is voor misverstand. De vorm, waarin het nu aan de Mij. is meegedeeld, is dat het heele vraagstuk zich zelf zal genezen, omdat binnenkort een grootere toename van tandartsen te verwachten is.

Spr. zou gaarne willen vernemen de meening van deze vergadering of de tarieven in de privé praktijk zich op zoodanig niveau bewegen dat zij een minimum hebben bereikt. Als men vraagstukken aansnijdt als hier het geval is, dan moet de Mij. het aandurven eerst zulk een minimum vast te stellen — De voorzitter meende, dat in deze vergadering een beslissing moest vallen omtrent enkele punten of richtlijnen o.a. de bijbetaling. Spr. heeft vroeger al gewaarschuwd, dat volledige tandheelkundige hulp niet door een lage premie in een verzekeringssysteem kon worden betaald en handhaaft dit standpunt nog, steunend op ervaring.

Spr. is er verder voor, dat de vrije tandartsenkeuze wordt gehandhaafd.

Wat de prothese in administratie betreft, zegt spr. dat z. i. de welvaart van den tandheekkundigen stand in het algemeen voor een groot deel berust op het maken van protheses naast conserveerend werk en het is voor de Mij. buitengewoon gevaarlijk om uit te spreken, dat de prothese den tandarts moet worden ontnomen. (applaus).

De heer Paerl vindt het buitengewoon optimistisch van deze vergadering te meenen, dat de te benoemen commissie de oplossing zal kunnen brengen, terwijl vroeger reeds verschillende commissies onder zeer beproefde leiding datzelfde vergeefs hebben getracht. De Mij. staat vooral zoo moeilijk voor een oplossing, omdat zij allereerst moet vasthouden aan de ethiek en in de tweede plaats aan het maatschappelijk belang van den ziekenfondstandarts. Daarom is ook in Noord-Holland het voorstel gedaan, te vinden op pag. 471. Een daarin voorgestelde Vereeniging van Ziekenfondstandartsen kan echter wel met recht naar buiten optreden uitsluitend voor de maatschappelijke belangen harer leden, zonder dat dit haar kwalijk kan worden genomen en zonder dat de tandheekkundige stand als zoodanig wordt geschaad — mits het juist gebeurt.

De eisch van goede tandheekkundige hulp moet voorop staan. Een commissie, die een oplossing moet zoeken, zou van het tooneel kunnen verdwijnen, maar een vereeniging als wordt voorgesteld, kan jarenlang op de bres blijven staan voor de belangen der tandartsen.

Ook spr. acht handhaven van de vrije tandartsenkeuze een groot belang, opdat het contact tusschen tandarts en patient niet verloren ga.

Spr. is er tegen om in het Tijdschrift uitingen te publiceeren, die de honoreering van den ziekenfondstandarts zouden kunnen schaden. (applaus). — De voorzitter sprak van de prothese in administratie geven. Volgens spr. moet dit zijn: „in exploitatie” of „in beheer”. Als de tandartsen zich niet behoeven te bemoeien met de exploitatie, dan zit daarin tegenover de patienten een moreele kracht en staan zij vrijer indien zij daartoe meenen te moeten adviseeren; de patient zoekt er anders eigenbelang achter. De tandarts moet dan evenwel beter worden gehonoreerd. Den laatsten tijd zijn er poliklinieken die zelf de prothese exploiteeren en den prijs drukken. Dit is een gevaar,

want daarvan wordt de tandarts de dupe, want ziekenfonds en patient genieten er het voordeel van.

Spr. is derhalve voorstander van bedoelde vereeniging, niet los van de Mij. maar in federatief verband, zoodat zij invloed daarop kan uitoefenen. Dit heeft het voordeel, dat indien vereeniging en ziekenfonds anders niet tot overeenstemming zouden komen, het D. B. der Mij. als bemiddelaar kan optreden. (applaus).

De heer Berkenbosch Berends erkent met buitengewoon goeie en appreciatie de inleiding van den voorzitter te hebben gehoord, maar vindt het alleen jammer, dat dit niet eerder is gezegd, voornamelijk vóór de geschiedenis in Utrecht. Dan was alles gemakkelijker verlopen. Er zal nu een commissie worden benoemd, maar spr. is bang, dat zij weinig kans op succes zal hebben, met het oog op hetgeen in Utrecht door het D. B. is gesanctioneerd. Wil men dat zoo'n commissie succes heeft, dan benoeme men daarin menschen die dagelijks in ziekenfondsen werken; zij kunnen het best aanwijzen wat in de regelingen fout is en wat verbetering behoeft. Een voornaam onderdeel daarbij is het niet uit handen geven der prothese. Dat was in Utrecht een buitengewone fout, dië hersteld moet worden. Dit geeft spr. de commissie vooral in overweging.

De Voorzitter dankt de sprekers voor hun argumenten, waaruit duidelijk blijkt hoe moeilijk het vraagstuk is en hoezeer het speciale studie behoeft. Pessimisme is daarbij niet gerechtvaardigd. De commissie moet komen tot iets dat de verschillende stroomingen kunnen aanvaarden en op dien grond is hetgeen de heer Berkenbosch Berends voorstelde onjuist, n.l. om alleen practici te benoemen. Met vermijding van absolute uitspraken zal men moeten komen tot overeenstemming. Dat is de taak der commissie.

Enkele sprekers beantwoordend, verklaart de voorzitter, dat het contact met de Fed. v. Ziekenfondsen bestaat. Overige opmerkingen zou spr. met verlof der vergadering onbeantwoord willen laten, omdat de commissie die nader zal bezien, behoudens een uitzondering. De meeste dingen kan men n.l. tot de vermoedelijk te houden bijzondere algemeene vergadering hun gang laten gaan behalve het prothesevraagstuk. Spr. zou de vergadering willen doen vaststellen, dat contracten, waarin de prothese aan fondsen e.d. in exploitatie wordt gegeven, niet in de Mij. worden toegelaten en niet mogen worden

goedgekeurd door het H. B. of D. B. (De vergadering geeft door applaus instemming hiermee te kennen). In de bijzondere algemeene vergadering wordt daarover dan verder gesproken en is dit een van de punten, die aan de orde zullen komen.

Spr. stelt voor kennis te nemen van het gesprokene en over te gaan tot benoeming eener commissie.

De heer Holthaus stelt voor de practici in de commissie te doen benoemen door ziekenfondstandartsen, omdat het een zaak betreft, die onder ziekenfondstandartsen zooveel beroering heeft gewekt.

De Voorzitter geloof, dat de zaak bespoedigd wordt wanneer de benoeming hier gebeurt.

De heer Van Hove adviseert, dat het bestuur eenige kandidaten noemt, terwijl de heer Bley's in overweging geeft niet alleen collega's uit groote steden aan te wijzen.

De heer T. Hoeksema informeert of de commissie verslag moet uitbrengen aan de algemeene vergadering of adviescommissie is voor het H. B. In het laatste geval zou spr. van het lidmaatschap van zulk een commissie afzien.

De Voorzitter legt vast, dat de commissie verslag zal uitbrengen aan de algemeene vergadering (evt. een buitengewone).

De heer Sanders komt er tegen op, dat dit rapport der commissie niet zou loopen via het H. B., maar direct bij de alg. verg. zal worden ingediend. Het zou een onbeleefdheid zijn en een precedent scheppen, niet in overeenstemming met den geest van de Statuten op het stuk van commissies. De commissie moet dus zijn commissie van advies ter ondersteuning van de taak van het H. B. Als de heer Hoeksema even daarover nadenkt zal hij zijn eisch laten vallen, want aan deze commissie zal alle recht wedervaren dat haar toekomt.

De heer Nord is het hiermede niet eens. Het H. B. kan met het rapport eener commissie van advies doen wat het wil. Deze commissie echter brengt rapport uit aan de alg. verg., doch doet dat via het H. B. dat ongetwijfeld nog het zijne daarover zegt. Dien weg bedoelt collega Hoeksema en dat is niet onorganisatorisch.

De Voorzitter staat op het standpunt, dat een commissie rapport uitbrengt aan haar lastgeefster, dus in dit geval de alg. verg. De commissie zal wel zoo correct zijn dat rapport tijdig aan het H. B. over te leggen, dat dit rapport dus eerst zal bespreken, doch dat onveranderd de alg. verg. bereikt.

Op voorstel van den heer Holthaus wordt besloten het H. B. volmacht te geven in vacatures in de commissie te voorzien.

Na eenig overleg benoemt de vergadering tot leden der commissie de heeren Griffijn (Rotterdam), van Hoeve, van Andel, Pitsch, Bloemendal, Jan Dröge, Salomons, Paërl, Hoeksema, en tot voorzitter den heer Holthaus. (applaus).

De Voorzitter adviseert den heer Holthaus de organisatie der commissie met spoed op zich te nemen en misschien reeds tijdens het congres een voorvergadering te houden om een programma van werkzaamheden op te stellen. — Verder wordt vastgelegd, dat de heer Salomons als secretaris zal optreden.

Op een vraag van den heer Paërl, verklaart de voorzitter, dat punt 16, als zijnde van groot belang, tevens naar de commissie is gerenvoyeerd, waarmede de heer Paërl accoord gaat.

18. *Rondvraag.*

De heer Meihuizen vraagt namens een collega het oordeel der vergadering omtrent het feit, dat een tandarts, lid der Mij., spreekuur en zitdag houdt ten huize van een medicus. In de Mij. v. Gen. is daarop aanmerking gemaakt.

De Voorzitter deelt mede, dat omtrent dit concrete geval de afdelingsraad in Utrecht van de Mij. v. Gen. een vraag heeft gestuurd aan de Mij. t. B. d. Tandh., waarop de secretaris heeft geantwoord, dat de Mij. als zoodanig zich over de vraag of een tandarts ten huize van een medicus zitdag mag houden, nooit heeft uitgesproken, doch dat de Mij. het sytseem als in het schrijven geschetst, nooit zou kunnen goedvinden. Dat systeem is: voor gemeenschappelijke rekening. Meenende, dat de Mij. t. B. d. T. onvoorwaardelijk

veroordeelde het houden van een spreekuur ten huize van een medicus, heeft de afdelingsraad v. d. Mij. v. Gen. dien medicus tot f2000 boete veroordeeld. Zonder verdere voorbereiding kan de Mij. t. B. d. T. geen oordeel over de gestelde vraag vellen en dat is het antwoord, dat aan bedoelde collega zou kunnen worden gegeven. Spr. adviseert ook niet te trachten thans een uitspraak te geven. De Mij. kan alleen zeggen dat daarover bij de Mij. geen uitgesproken meening bestaat.

De heer Meihuizen meent, dat de Mij. onder bepaalde restricties de gestelde vraag in goedkeurenden zin kan beantwoorden.

De Voorzitter is van oordeel, dat men zich niet door een concrete aangelegenheid thans tot eenige uitspraak zou moeten laten verleiden. Die uitspraak zou dan een wettelijk karakter krijgen en zou geëerbiedigd moeten worden. Wetgeving voor de vuist weg, is mis. Meent de medicus, dat zijn belangen geschaad zijn door een schrijven van het D. B. dan moet hij dat zelf schrijven aan het D. B.

Spr. sluit de discussie over dit punt.

De heer Nord zegt, dat het gebruikelijk is, dat aan het eind eener vergadering den voorzitter dank wordt gebracht voor zijn leiding. In den Bosch heeft de heer Berkenbosch Berends dat zeer enthousiast gedaan. Thans zou spr. namens de vergadering den voorzitter dank willen brengen voor de onvolprezen wijze waarop hij deze besprekingen tot een eind heeft gebracht en waarop hij deze vergadering zoo vlot heeft laten verlopen. Dit is een waardige prestatie, waarvoor spr. namens de geheele vergadering, den voorzitter hartelijk dankt. (krachtig lang aangehouden applaus).

De heer Berkenbosch Berends verklaart, dat de heer Nord hem juist voor is geweest, want hij wilde met veel genoegen precies hetzelfde zeggen en daaraan een persoonlijk woord toevoegen. Spr. betuigt den voorzitter n.l. zijn spijt, dat hij gisteravond is overgegaan tot voorlezen van enkele informaties. Het is spr. gebleken, dat dit een fout was. (bravogeroep).

De heer Visser gelooft niet, dat een der aanwezigen in staat

is om te beoordeelen hoe moeilijk de taak van den voorzitter heden is geweest, behalve iemand die het geluk heeft gehad een jaar lang met hem samen te werken. De taak is hem ook niet gemakkelijk gemaakt de leiding van de Mij. in dit jaar tot een goed einde te brengen. De heer Bakker heeft capaciteiten, die velen hem benijden. Daarin steekt zijn kracht, maar daarin schuilt automatisch een gevaar. Hij weet, dat hij de gave van het woord heeft en is in staat met behulp van zijn zeer goed geheugen zich feiten te herinneren, die aan anderen misschien ontsnappen, en vangt de sprekers dikwijls op formeele gronden, terwijl zij niet weten dat zij buiten zekere grenzen zijn. En wanneer de voorzitter de vergadering heeft geleid op de wijze als hij heeft gedaan, dan moet men zich er wel rekenschap van geven, dat hij zeer wel in staat was geweest het anders te doen en meer zijn persoonlijke inzichten naar voren had kunnen brengen. Maar als lid van het D. B. moet spr. den voorzitter dezen lof toezwaaien, dat hij van den heer Bakker in deze vergadering geen woord heeft gehoord, dat het geheele D. B. niet zou durven onderschrijven en er geen enkel H. B. lid zal zijn, dat niet niet spr. zou instemmen.

Spr. brengt den voorzitter den dank van het D. B. voor de wijze, waarop hij in het afgelopen jaar met die leden heeft samengewerkt en voor de wijze, waarop hij in deze vergadering blijk heeft gegeven, dat hij niet alleen zijn eigen inzichten, maar ook die van anderen kan vertolken, als hem die beter voorkomen. Zoo zal de Mij. moeten worden geleid: niet naar persoonlijk inzicht van een voorzitter, maar naar het inzicht van de meerderheid der leden van deze Mij.

Bakker, ik dank je van harte namens het D. B. voor hetgeen je in deze vergadering hebt gepresteerd. (langdurige bijval).

De Voorzitter sluit daarna de vergadering.
